38

भारत सरकार
GOVERNMENT OF INDIA
राष्ट्रीय पुस्तकालय, कलकत्ता
NATIONAL LIBRARY, CALCUTTA

वर्ग संख्या
Class No. Te 923

पुस्तक संख्या
Book No. L293n

रा० पु० ३८
N. L. 38.

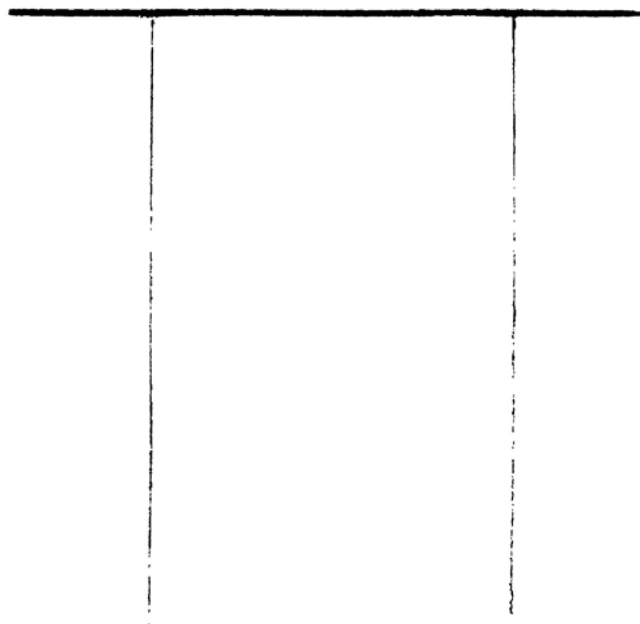
MGIPC—S4—13 LNL/64—30-12-64—50,000.

GOVERNMENT OF INDIA

NATIONAL LIBRARY

CALCUTTA.

This book was taken from the Library on the date last stamped. A late fee of 6 nP. will be charged for each day the book is kept beyond a month.

నానక చరిత్ర.

చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం గారిచే

రచియింపఁబడి

(46)

రాజమండ్రీవాస్తవ్యులగు

వడ్డే సుబ్బారావు గారిచే

ప్రకటింపఁబడియె.

మొదటికూర్పు 2000 ప్రతులు.

కాకినాడ :

స్కేప్ అండు కో., ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రితము.

1920

రిజిస్టర్డు కాపీరైటు.]

[వెల 0—10 [illegible]

నానకు చరిత్ర.

చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం గారిచే

రచియింపఁబడి

9051

465

రాజమండ్రీవాస్తవ్యులగు

మట్టే సుబ్బారావు గారిచే

ప్రకటింపఁబడియె.

మొదటికూర్పు 2000 ప్రతులు.

కాకినాడ :

స్కేప్ అండు కో., ముద్రాక్షరశాలన్ముద్రితము.

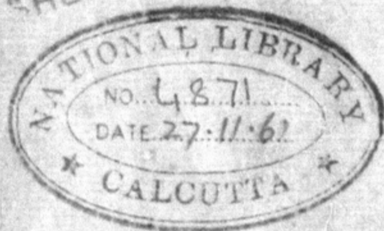
1920

రిజస్టర్డు కాపీరైటు.] [వెల 0—10—0

Rs 11/-
K.T.R. [illegible]

Te
923
L293n

SHELF LISTED

B.

పీఠిక

హిందూస్థానమున వాయువ్యదిగ్భాగమందు పూర్వము నుండియు సుప్రసిద్ధమగు పాంచాల మను దేశము గలదు. అది ప్రస్తుతము పంజాబు దేశమను పేర వ్యవహరింపఁ బడుచున్నది. ఆదేశమునందు లాహోరు ముఖ్యపట్టణము. ఆ నగరమునకు సమీపమున "టాల్వాండి" యను పల్లె యొకటికలదు. నానకు "టాల్వాండి" గ్రామమందు క్రీ॥ శ॥ 1468 వ సంవత్సరమున జన్మించెను. నానకుసీకుమతమునుస్థాపించినమహాత్ముఁడు. జనులు సనాతనము లగు నుత్తమధర్మముల విడచి దురాచారములే సదాచారములుగ భావించి భ్రష్టులగుచుండఁజూచి జాలినొంది కేవల లోకోపకార పరాయణుఁడై నానకు పరమార్థ మెఱుఁగక గతానుగతికముఁగ నధోగతిపాలగుచుండిన తోడిజనుల నుద్ధరించుటకు మంచిదారింజూపిన మహానుభావు డగుటచే నాతనిచరిత్రము నెల్లవారుఁ జదువదగినదని వ్రాయఁబూనితిని.

ఇట్లు,

గ్రంథకర్త.

నానకుచరిత్ర.

ప్రథమాధ్యాయము.

నానకు క్షత్రియ వంశస్థుఁడు. తండ్రిపేరు కాళుఁడు. తల్లి పేరు త్రిప్తాదేవి. కాళుఁడు టాలువెండిగ్రామమునకు మునసబగుటచేత మిక్కిలి పలుకుబడి గలిగి లోకవ్యవహారవేదియై మితవ్యయముచేత ధనముఁగూడబెట్టి వడ్డివ్యాపారము చేయుచు గౌరవముగఁ గాలక్షేపము చేయుచుండెను; కాని వాని నోరు మంచిది కాదు హృదయము కఠినము. జనులతోఁ గలసి మెలసి యుండుట కిష్టములేనివాఁడు. ఆశగలవాఁడు అందుచేత గ్రామవాసులు వానికిఁ జంకి పైకి వానియెడ మిత్రభావముఁ జూపినను మనసులలో వానినిద్వేషించిరి. వానిభార్య త్రిప్తాదేవి గుణములలో మగనిం బోలక భిన్నశీలము గలదై నోటిమంచితనము సాధుస్వభావము గలిగి గ్రామవాసులచే గౌరవింపఁబడుచు వచ్చెను. మగఁడు ధూర్తవర్తనుఁడై చీటికిమాటికి మహాకోపపరవశుఁడై తన్ను సిలుగులఁబెట్టుచు వచ్చినను త్రిప్తా

దేవి యోరిమిఁగలిగి మగనిమాట జవదాటక వానియెడ గడు భక్తిగలిగి యుండెను. తండ్రియొక్క మనోదార్ఢ్యము తల్లి యొక్క సాధుశీలము గ్రహించి యాదంపతులకే నానకు జన్మించెను.

ఆతని జన్మదినము నిర్ణయించుటకుఁ దగిన యాధార ములు. కానరావు కొందఱు వాని పుట్టినదినము కార్తికశుద్ధ పూర్ణిమ యనుచున్నారు. మఱికొందఱు వైశాఖశుద్ధతదియ యనుచున్నారు. కార్తికశుద్ధపూర్ణిమనాఁడు నానకు జ్ఞాపకా ర్థము టాలువెండి గ్రామములోఁ బ్రతిసంవత్సరము తీర్థముజ రుగుచుండుటచే వానిజన్మదినము కార్తికపూర్ణిమయేకాని వై శాఖశుద్ధతదియ కాదని నిశ్చయింపవలసియున్నది. ఆరాత్రి నిశీథసమయమున స్వధర్మభ్రష్టులగు హిందువులను మంచిదా రినిం ద్రిప్పదలంచిన యామహాత్ముం డవతరించెను.

మనదేశమున గొప్పవారి పుట్టుకలు సామాన్యమను ష్యుల జన్మములకంటె విలక్షణముగ వర్ణింపఁబడుచుండును. రామ, కృష్ణాదిమహాత్ములు జన్మించినప్పుడు మహాద్భుతము లనేకములు జరిగినట్లు మనవారు పురాణములలో వర్ణించి యుండుటచే నిటీవలివారును మహాపురుషుల జన్మకాలమునం దు వింతలు పొడకట్టినట్లు వ్రాయఁదొడంగిరి. నానకు చరిత్ర ము వ్రాసినవారుఁ గూడ నీవృద్ధాచారము నతిక్రమింపక వాని జన్మము లోకసామాన్యముగ వ్రాసిరి. నానకు పుట్టినతోడనే

సగము నవ్వుచు సగము మాటలాడుచున్న మనుష్యుని కంఠధ్వని గలుగునట్లేడ్చెనని మంత్రసాని చెప్పెనట. అందలి సత్యమేమనగా నానకు తన తండ్రి పుట్టినట్లుఁ దాత పుట్టినట్లుఁ దక్కిన మానవులందఱుం బుట్టినట్లుఁ బుట్టియుండును. అందఱు శిశువు లేడ్చినట్లే యేడ్చియుండును. కాని యతని చరిత్రము వ్రాసినవారు వాని గొప్పతన మంతయుఁ జూచిన పిదప నతఁడా కాలమున లోకైక పూజ్యుఁడైన పిదప వ్రాసియుందురు. కావున సంతతిమహానుభావుఁడు తక్కిన పామర మానవులవలె బుట్టియుండఁడని నమ్మి మూర్ఖజనములు చెప్పుకొను మహాద్భుతములు కొన్ని వాని యవతార ఘట్టమునందుఁ జేర్చియుందురు. అట్లైకాకున్న ప్రకృతిధర్మములు భేదమునందవలసియుండు. అద్భుతములు మహిమలు మొదలగునవి మూర్ఖుల మనస్సులలో నుద్భవించునుగాని నిజముగ జరుగవు.

ఒకనిపుట్టుకలో ఘనత యుండదు. ఒకనిపుట్టుకలో నైచ్యముండదు. ఎవఁడును జన్మించినతోడనే మాటలాడఁడు. తరువాత నెంత గొప్పవాఁడైనను మనుష్యుఁడుపుట్టినప్పుడందఱివలెనె యాకలి దప్పిక నిద్ర మొదలగు లక్షణములు గలిగియుండును. ఇట్లనుటచేత కొందఱు మనుష్యుల యం దద్భుతశక్తిలేదని నేననుటలేదు.మనుష్యుని బుద్ధి వికసించినపిదప వాని విద్యంబట్టియు జ్ఞానముంబట్టియు నొక్కొక్కని కసాధారణప్రజ్ఞ గలుగుచుండును. ఒక్కొక్కనికి విస్తారము విద్యలేకపో

యినను దైవభక్తి భూతదయ జితేంద్రియత్వము బాల్యమునం దంకురించి నానాట నభివృద్ధి జెందును. ఇట్టి సత్పురుషులే పరోపకార పరాయణులై జీవితమంతయు పరమార్థమునకు ధారపోయుదురు. ఈనానకు పుట్టినప్పు డద్భుతములతోఁ బుట్టకున్నను యుక్త వయస్కుఁడైన పిదప భక్తాగ్రగణ్యుఁడయ్యె.

హిందువులలోఁ బుత్రసంతానముగలుగుట పరమానందహేతువు. అదివఱకు పుత్రసంతానము లేనిపురుషునకుఁ గుమారుఁడు గలిగినప్పు డాకుటుంబమునకుఁ బొడము నానందము నెవఁడు వర్ణింపగలఁడు! పున్నమినాటిరాత్రిఁ బుత్రుఁడుకలుగుటయు మరునాఁ డుదయమునఁ గాళునిగృహము మహానందనిలయమైయుండెను. కాళున కిదివఱకొక కూఁతురుండెను. ఎంద రాడుబిడ్డలున్నను హిందువులలో మగబిడ్డలులేని మనుష్యుఁడు కేవలము మందభాగ్యుడుగ నెంచబడుటచేఁ గాళుఁడు పుత్రోత్పత్తియైనతోడనే తాను ధన్యుఁడనయితినని తలంచి సంతోషపరవశుఁడై తత్క్షణము పురోహితుంబిలిపించి బాలుని భవిష్యద్దశను గూర్చిమున్నె యెఱుంగవలయునని జాతకము వ్రాయుమని కోరెను. ఇట్లు పురోహితుం బిలిపించి జాతకము వ్రాయమనుటలో కుమారుని జాతక మఖండైశ్వర్యవంతముగ నుండుననియె తండ్రి యభిప్రాయము. జ్యోతిష్కుఁడును బేఁగిలజ్ఞానము కలవాఁడు కావునఁ దండ్రియను

కొన్నట్లు కుమారుఁడఖండైశ్వర్యవంతుఁడగుననియు గ్రహము లన్నియు నుచ్ఛస్థానముననున్నవనియు జెప్పి యంతటితోఁ బోక బాలునకు స్వేచ్ఛతాధిపత్యము గూడ గలుగునని వక్కాణించి తదనుకూలముగ జాతకమువ్రాయ తండ్రి యదిచూచి మేరమీరిన సంతోషమునందెను. పురోహితుఁడు జాతకమునందు బూర్వోదాహృతములగు విషయములకుఁ దోడుగ నానకు గొప్పయవతార పురుషుఁడనియు వానింబోలినవారు మున్నెవ్వరు లేరనియు వానిని హిందువులు మహమ్మదీయులు సమానముగ గౌరవింతురనియుఁ బంచభూతములు వానికి లోఁబడియుండుననియు నతఁడు పరమేశ్వరారాధనమునందు నిరతుఁడైయుండుననియుఁ గూడ వ్రాసెనఁట. ఈవిషయములుపురోహితుఁడు మొట్టమొదట జాతకమునందు వ్రాయుట సంబద్ధము. నానకు మతసంస్కర్తయై లోకఖ్యాతుఁడైన పిదప వానిభక్తులు మొదలగువారు కల్పించుటనిజము. జాతకములెట్టివో జాతకములువ్రాయు జ్యోతిష్కులెట్టివారో వారిమాటలెంత వఱకుఁ బ్రమాణములో మనదేశస్థులు చక్కఁగా నెఱుఁగుదురు గావున నిచ్చటవిస్తరించి వ్రాయనక్కఱలేదు.

కాళుఁడు పురిటిదినములు గతించినవెనుక గుమారునకు జాతకర్మములుచేసి నానకని నామకరణముచేసెను. కాళుఁడు ప్రథమసంతానమైన యాఁడుబిడ్డకు నదివఱకె నానకియని పేరుపెట్టుటచే నామెపేరే కొడుకునకుఁగూడ బెట్టఁదలఁచి

యజ్ఞముచేసెను. నానకు దృఢశరీరుఁడై దినదినప్రవర్ధమానుఁ డయ్యెను. ఈతని శైశవమునుగూర్చి చరిత్రకారులెవ్వరును దగినట్లు వ్రాయలేనందున వానిచిన్ననాటి లక్షణము లిట్టివనినిర్ణయింప మనశక్యముగాదు. అతఁడు బాల్యమున దోడిబాలురతోడను బాలకులతోడను గలసి మెలసి యాటపాటలలో మెలఁగక తరుచుగ నితరులతో మాటలాడ నొల్లకయుండు వాఁడని కొందఱువ్రాసిరి.

ఏడవసంవత్సరమందు దండ్రి వానికక్షరాభ్యాసముచేసి గురువునకు బహుమానములిచ్చి విద్యాభ్యాసము చేయింపుమని కొడుకు నప్పగించెను. హిందీభాషను వ్రాయుటచదువుట వర్తకుల కుపయోగించు లెక్కలు వేయుట మాత్రమే యాగ్రామ పాఠశాలలోఁ జెప్పునట్టి విద్యలు బడిపంతులువాని కక్షరాభ్యాసముం జేసి తన చెప్పగల విద్యలు గరపుటకు బాలకుని బడికిం దోడ్కొనిపోయెను. నానకు బడికిబోయి మొదటినాడు నెమ్మదిగ నుండెను; కాని రెండవనాఁ డతఁడు చదువుకొనక యూరక గూర్చుండ గురువు వానిం గసిరి బెదరించెను. బెదరించుటయు శిష్యుఁడు గురువుపైఁ దిరుగబడి గురువును ధిక్కరించి నాకు చెప్పుటకు నీకేమి చదువు వచ్చునని వాని నడిగెనఁట. శిష్యుని ప్రశ్నమువిని గురువు తెల్లబోయి తాను సకలశాస్త్రములు నేర్చినట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. ఆ మాటలు విని నానకు లౌకికవిద్య నిరుపయోగకర మగుటయే

గాక హానికరమనియు దాని నభ్యసించినవారు సంసారపాశ ములం దగుల్కొని యెన్నటికిం బయల్పడజాలరనియు మను ష్యులు శ్రద్ధతో నేర్చికొనవలసిన విద్య వేరొకటి యున్నదని యు సత్యమునుగ్రహించుట భగవంతునియెడ భక్తిగలిగియుం డుట భగవన్నామము కీర్తనముసేయుట మొదలగునవియే ని జమైనవిద్యలనియు నవియే యుభయలోక తారకములనియు గురువునకు బదులు చెప్పెనట. అప్పలుకులు పలికి యంతట నూరకుండక నానకు భక్తితత్వముం దెలుపు శ్లోకము నొక దానిని జదివెనట. ఆశ్లోకార్థమిది.

„నీ లోకానురాగము సిరాజేసి నీబుద్ధిఫలకము కాగి తము జేసి నీమనస్సు వ్రాతగానుగ జేసి పరమేశ్వరుని గూర్చి వ్రాయుము. వ్రాసి వానియందు దృష్టినిలుపుము. ఏమివ్రా యవలయునని తలంచుచున్నాడవు. భగవన్నామము వ్రాయు ము. భగవత్కీర్తనలు వ్రాయుము. భగవంతుఁడాద్యంతశూ న్యుఁడన్న మాట వ్రాయుము. మిత్రుఁడా! ఇట్టి వ్రాత నేర్చు కొంటివేని దేవుని యెదుటకు నీవు బోయి యూర్ధ్వలోకమున నీవు నడచిన నడతకు సరిగ లెక్క చెప్పవలసివచ్చినప్పుడు తప్పక యీవ్రాత నీపక్షము బూని కళంకరహితమై నిన్ను ర క్షించును.”

ఏబదియేండ్ల యేండ్ల వయసుగల వృద్ధుని నోటనుండి వె డలవలసిన మహాభక్తిరస ప్రధాన వచనములు విని గురువు

వాని యసాధారణశక్తి కచ్చెరువడి తన మనంబున నప్పుడ
ప్పుడు పొడము తనకు దుస్సాధ్యములగు వేదాంతవిషయిక
సందేహముల దీర్చుకొనుట కదియే సమయమని యాబాలు
ననేక ప్రశ్నము లడిగెనఁట. అడిగినకొలఁదినే నానకు వాని
కన్నిఁటి కవలీలగ దగు నుత్తరము లిచ్చెనఁట. ఆయుత్తరములు
సహేతుకములుగ నున్నట్లు చూచుటయు గురువు బాలుఁడని
యెంచక భయభక్తులు మెఱయ శిష్యునిపాదములకు నమస్క
రించి యతఁడు సామాన్యుఁడు గాఁడనియు నవతారపురుషుఁ డని
యు శ్లాఘించెనఁట. ప్రపంచమందు మహాద్భుతమగు బుద్ధి
వికాసముగల బాలురు లేరని చెప్పఁజాలము గాని యేఁడేండ్ల
యీడు గల బాలకుఁ డట్టి పరమార్థబోధకములగు పలుకులు
పలికెననుట విశ్వసనీయము కాదు.

అతఁడు పుట్టిపెరిగిన కుటుంబము నిరంతరము వేదాం
త చర్చలలోఁ గృషి చేయుచుండిన పక్షమున బాలకున కా
సంబంధములైన మాటలు కొన్ని పట్టుపడి యుండునని మన
మూహింపవచ్చును. అట్టిదేదియు నిచ్చట గానరాదు. లేక
సహజముగ మహాబుద్ధిమంతుండగు బాలుఁడు గొప్పవిద్వాం
సులయు విరాగులయు సహవాసము జేయుచుండిన పక్షమున
నీవిధములగు పలుకులు గాకపోయినను జ్ఞానగర్భితములగు కొ
న్ని పలుకులు పలికినాడని మనము నమ్మవచ్చును, అది యే
దియు నానకు విషయమున గానరాదు. తలిదండ్రులను

వేదాంత కృషి లేదు. విరాగులతో సహవాసమున్నట్టు గనఁ
బడదు. మంచివిద్యావ్యాసంగ మదివఱకే యుండవచ్చునను
కొన్న బడికిపోయిన మరునాడే యీచిత్రకథ జరిగెనని చెప్పు
చున్నారు. కావున నేవిధమున జూచినను మన మా కథ
నమ్మదగినదిగ లేదు. దాని యాథార్థ్య మేమైయుండుననఁ
నానకు నోటనుండి యీపలుకులు బడికిపోయిన మరునాడే
రాకపోయినను యుక్తవయస్కుఁడై జ్ఞానవంతుఁడై మతసం
స్కర్తయైన పిదప వానినోటనుండి యీవాగ్రత్నములు వెడ
లియుండవచ్చును. చరిత్రకారులు వానికి మహిమ లారోపిం
పందలఁచి పెద్దనాటి మాటలు పిన్ననాటికి మార్చి యుండ
వచ్చును.

అది యటుండ నీ సంభాషణములు జరిగిన పిదప నా
నకు మఱియెన్నఁడు బడికి పోయియుండ లేదనియు వానిచదువు
రెన్నాళ్ళతో ముగిసెననియు చరిత్రకారులు చెప్పుచున్నారు.
ఇదియును వాని శిష్యులు వానియందలి భక్తివిశేషముచేత
దక్కిన ప్రాకృత పురుషులవలె నతఁడు చిరకాలము విద్య నే
ర్చికొనలేదని లోకమునకు దెల్పఁదలఁచి యట్లు వ్రాసియుందు
రేగాని యది నిజము కాదు. ఏలనన నెట్టికుశాగ్రబుద్ధికైన
జదువుకొనక యే విద్య రాదు. అభ్యసించునప్పుడు విద్య సూ
క్ష్మముగ గ్రహించునట్టి మనీష యుండిన నుండవచ్చు. చదువక
పండితుఁడైన వాఁడెవ్వఁడును లేడు. మఱియు నానకు హిం

దీభాషం జక్కఁగం జదువను వ్రాయను నేర్చినట్లును లెక్కల వ్రాయుటలోఁ బ్రౌఢయైనట్లుఁ గొంతకాల ముద్యోగములు చేసినట్లును మనకుఁ బెక్కుదృష్టాంతములు గలవు. అక్షరాభ్యాసమైన మరునాఁడే చదువు ముగించిన కుఱ్ఱవాని కంతటి ప్రజ్ఞగలుగుట యసంభవము గావున నతని చదువు రెన్నాళ్ల చదువుగాక రెండేండ్లచదువో, అంతకంటె కొంచముతక్కువ కాలపు చదువో యైయుండవచ్చునని మన మూహింప వలసియుండును. ఎట్లయిన నానకు విద్యావిషయమున విస్తారము శ్రద్ధ జూపినట్లు గానఁబడదు. కుమారునకుఁ జదువుమీద నెక్కుడు తమకము లేదనియో నేర్చినవిద్య సగౌరవముగ దేహయాత్ర గడపుటకు జాలుననియో యెందుచేతనొ తండ్రి యచిరకాలమునే కొడుకుం జదువమానిపించెను. అట్లు పాఠశాల విడుచునప్పటికి నానకు తొమ్మిదియేండ్ల ప్రాయము వాఁడు.

చదువు మానిపించిన వెంటనే కాళుఁడు కుమారు నేదైన వ్యాపారమునం బ్రవేశపెట్టవలయునని నిశ్చయించుకొనెను. అది మొదలు తండ్రికిఁ గొడుకునకు నెడతెగని వైరుధ్యమే సంభవించెను. నానకు ప్రత్యక్షముగఁ దండ్రిజెప్పిన పని జేయ నిష్టము లేనట్లుఁ గనఁబడకపోయినను దన కైహిక వ్యాపారములయం దెంతమాత్ర మిష్టము లేదని చేష్టలచేతఁ జెప్పకయే చెప్పుచు వచ్చెను. విద్యాభ్యాసము ముగిసినతోడనే కాళుఁడు కుమారుని బనిలో మప్పఁదలఁచి వాని పసులకాపరి

తనమున నియోగించెను. నియోగించుటయు నానకు వల్లభు
ని యాపని జేయ సమ్మతించెను. కాని యల్పకాలములోనే
తన కుమారుఁడు పసుల కాచుటకుఁ బనికిరాఁడని కాళుఁడు
గ్రహించెను. ఏలయన నానకు పరమదయాళువగుటచే నోరు
లేని జంతువులను బలవంతముగ నిర్బంధించి యొక్కచో ని
ల్పుట కూడదని తలంచి పసుల నదలింపక యవియిచ్చవచ్చిన
తెఱంగున విహరించుచుండఁ జూచుచు నూరకుండును. లేఁగ
దూడ తల్లిపాలు కుడువఁదలఁచెనా దాని తల్లిపాలది ఏల కు
డువగూడదని తత్క్షణమె యాదూడను పాలు గుడువనిచ్చును.
ఆకుమడియైనను సరియే పండిన చేనైనను సరియే యావు మే
యఁదలఁచెనా, పాప మది యిచ్చవచ్చినట్లుల కసవు తినగూడ
దని తత్క్షణమే దానిని మేయ విడుచును.

పరమేశ్వరుఁడు మనుష్యులను దదితర జంతువులను స
మానముగ సృష్టించినను మనుష్యుఁడు లేనిపోని యధికార
ములబూని యతిక్రూరుఁడై నోరులేని యీజంతువులను దన
యిచ్చవచ్చిన తెఱంగున బాధలుపెట్టి మరచిపదార్థములెల్లఁ
దానే యనుభవించుచు నెల్ల సౌఖ్యములఁ దానే పొందుచు
నుండుట యేటిన్యాయమనియు మనుష్యులలో తల్లులు పాలిచ్చి
తమ బిడ్డలఁ బోషించి యెంతో గారామునం బెంచుకొను
చుండ పసువు తమ యిచ్చవచ్చినప్పుడు తమ పొదుగుపాలను
తమ దూడల కిచ్చుకొనుట కేల స్వాతంత్ర్యముండకూడదనియు

మనస్సున సందేహములు పుట్టి వానిని బాధింపఁదొడఁగెను. ఆసందేహములు దోఁచిననేమి పోయినను దవలుతట్టిననేమి మొత్తముమీఁద కొడుకుచేసినపనులు తండ్రికి గిట్టవయ్యె. నానకు పసులకాపరియైయున్నకాలమున రెండు చిత్రకథలు జరిగిన వఁట. నానకు పేరెత్తినవారందఱు తాము నమ్మిన నమ్మకున్న నీయద్భుతకథలు రెండు జెప్పుకొనకమానరు. అందు మొదటి కథ యిది. నానకు మండు వేసగి నొకనాఁడు పగలు రెండుజాముల వేళ నీచెవిగాడు పాచెవికి గొట్టుచున్నప్పు డూరబైట బసుల కాచుచుండి కునికిపాట్లురాఁగా నిద్దురనాపజాలక యొక చెట్టుక్రింద బండుకొనియెనఁట. సూర్యుఁడు పశ్చిమమునకుబోవుచున్నకొలది చెట్లనీడలు మునుపున్నతావునుండక మారుచుండుట సహజముకదా! ప్రకృతిధర్మ మట్లున్నను నాఁడది యేమిచిత్రమోకాని నానకు పండుకొన్న చెట్టునీడ సూర్యగతింబట్టి మార్పుఁజెందక యున్నతావునేయుండి యాబాలున కెండతగులకుండ గాపాడుచుండెనఁట.

రెండవకథ యీవిధముగనున్నది. గ్రీష్మకాలమున మఱియొకదినమున నతఁడు పసులగాచుచు నిద్రాభరము నాపలేక మట్టమధ్యాహ్నమున మఱియొకతావున నెండలో బండుకొని గాఢనిద్ర జెందెనఁట. అప్పుడొక నల్లత్రాఁచు తనపడగ బాలునితలమీఁద విప్పి వానికెండ సోఁకకుండ సంరక్షణముచేయుచుండెనఁట. ఆసమయమున నేటాలువెంది గ్రామనివాసి రా

యబులారు గుఱ్ఱమెక్కి యెటునుండియో స్వగ్రామమునకు బోవుచు నానకు పండుకొనియున్న స్థలము సమీపమునుండి చనుచు నామహాద్భుతమును జూచి విస్మితుండై రెప్పవాల్పక బాలుని వానింగాచు సర్పమును జూచుచు గుఱ్ఱము నాపెను. కొంతదవ్వుననున్న పరిజను లంతలో వానింగలుసుకొనుటయు రాయబులారు వానింజూచి "యీ బాలుండు మృతినొందెనా" యని యడిగెను. మృతినొందలేదని వారు ప్రత్యుత్తరము చెప్పుటయు రాయబులారు కడునచ్చెరువడి పామును వెడలఁగొట్టుమని వారి కానతీయ వారుమిక్కిలి మెలుకువతో బాలున కపాయము గలుగకుండ సర్పమును బెదిరించి యవ్వలకుదోలి బాలునిదాసి యతండు తామెఱిఁగినవాఁడేయగుట వానిం తమ యజమానునకుదెల్పిరి. రాయబులారు వెంటనే గుఱ్ఱముడిగి బాలుని ముద్దుపెట్టుకొని యతఁడెవ్వఁడో యవతారపురుషుడని నమ్మి గ్రామమునకుబోయి తనచూచినదంతయు బూసగుచ్చినట్లు కాళునితోఁజెప్పి బాలకుఁడు సామాన్య మనుష్యుఁడు గాఁడు. కావునవానియెడల నెక్కుడు దయజూపుమని బ్రతిమాలి యింటికిబోయెను. ఇట్లు రెండుమూడు సంవత్సరములు కాళుఁడు కుమారుని గోపాలకవృత్తియందు నిలిపి దానికితడు తగడని గ్రహించి కొడుకు చాకచక్యమునుజూపి పాటుపడదగినదియుఁ బడిన పాటునకు లాభము గలిగించునదియు నగు వృత్తిం బ్రవేశపెట్టదలఁచి యొకపొలము వానికిచ్చి యందు వ్య

వసాయము చేయుమని వానిని నియోగించెను. అదనునందే పొలముదున్నుట విత్తనములనాటుట మున్నగుపనులు జరిగె ను. పక్షిదొంగల బారినుండియు పందులు మొదలగు జంతు వులబారినుండియు జేను కాపాడుట నానకు పనియైయుండెను.

అతఁడును దనపొలమున వ్యర్థముగ గూర్చుండక పలు మారిట్టటుదిరుగుచు గేకలువేయుచు జప్పటులఁజరచుచు చేను కాచుచున్నట్లయగుపడెను. కాని యొకనాఁడైన నతఁడు చేతు లార వడిసేలత్రిప్పి యెఱుఁగడు మీఁదుమిక్కిలి ప్రక్కపొల ములయందలి కాఁపుల పసువులు తనచేల బడినప్పుడు వానిం బారదోలుట తనకెంతో కష్టముగనుండెను. ఒక్కొక్కనా డతఁడు దయారసముచేత నెడలు మంచి మృగములు పక్షులు యథేచ్ఛముగ బండిన చేను మేయుచుండ గన్నులప్పగించి చూచుచు నూరకుండువాఁడు. కాళుని మనసెప్పుడును గుమా రునిదెసయనుమానాస్పదమైయుండుటచే నొకనాడతఁడు పొల మునకుంబోయి చేను దెసజూచి యది పాడుగానుండుట గ్ర హించి మితిమీరిన కోపమునంది యాబాలకుని మిక్కిలి తూ లనాడి దానం దనివినొందక నింటికిబోయి తనయుండు మహై శ్వర్యవంతుఁ డగునని జాతకమువ్రాసిన పురోహితునిమీఁదబ డివ్వానినెంతయు నిందించెను.

ఆపురోహితుఁడును శాంతముదాల్చి కాళుని కోపకా రణమెఱిఁగి తనపలుకు లసత్యములు కావనియు నానకు సర్వ

లోకపూజ్యుఁడగుననియు లక్షలకొలఁది జనులకతఁడు మహోపకారము చేయఁగలవాఁడగుననియు రాజాధిరాజులైన వాని గీచినగీటు దాటక వినయమున మెలఁగుదురనియు జెప్పి వాని ననునయించి పంపెనట. నానకుయొక్క చరిత్రకారులు జ్యోతిశ్శాస్త్రమునందు నమ్మికగలవారగుటచే బైషలుకులు పురోహితుఁడు చెప్పినను చెప్పకున్నను వానినోట బెట్టియుందురు. ఇక్కడికి నానకు పసులకాపరి తనమునకేగాక వ్యవసాయము చేయుటకుగూడ దగనివాఁడని తండ్రి విస్పష్టముగ గ్రహించి వాని నేవృత్తియందు బ్రవేశపెట్టి బాగుచేయనగునోయని కొంతకాలము విచారించి యేపనియందు నియోగింపకుండ నూరకయే గొన్నిసంవత్సరము లుంచినపక్షమున బాలుండు బాగుపడవచ్చునని వాని నైదుసంవత్సరములవఱకు యథేచ్ఛముగ సంచరింపుమని చెప్పెను.

ను. నానకు తండ్రికడ సెలవుగైకొని బయలుదేరినది మొదలు "ఈదినము మంచి వినియోగమే చేసెద" నన్న మాటలకు తండ్రికిఁదోఁచిన యర్థముకంటె విపరీతార్థము తోఁచ నారంభించెను. ఇందుకు కారణము తండ్రి యభిప్రాయము తెలియకపోవుట కాదు. బయలు దేరిన తోడనే వానిమనస్సు సత్కార్యములమీదికిఁ బోయి, శరీరమును బరవశముచేయ నతఁడు తనతండ్రి యేమిచేసిననుసరే యతఁ డిచ్చినసొమ్ముతో బియ్యము పప్పు మొదలగు సరకులుకొని మారుబేరమున కమ్ముటకంటె యాధనము భగవద్విషయమున వినియోగించుట యుత్తమమని భావించెను.

తండ్రి చెప్పినవిధమునఁ జేయనొడంబడి మరల వాని యాజ్ఞకు విరుద్ధముగా వర్తించుట మంచిదికాదని నానకుకొంతసేపు విచారించెను; కాని వానిహృదయ మెన్నివిధముల మగల్చినను మరలదయ్యె. అతఁడట్లు ధర్మకార్యస్థిత మనస్కుఁడై చనుచుండ మధ్యమార్గమున నొక సన్యాసులగుంపు వానికగపడెను. ఆవిరాగు లదివఱకు కొన్నిదినములనుండి యాహారములేక మలమల మాఁడుచుండిరని విని నానకు మిక్కిలిజాలినొంది బలునివద్దనుండి బలవంతముగాసొమ్ముపుచ్చుకొని యాగుంపు పెద్దచేతికిచ్చెను. ఆవృద్ధసన్యాసియుఁ దన కా సొమ్మక్కఱలేదనియుఁ దినుటకు పదార్థము లుపయోగించును గాని రూకలుపయోగింప వనియుఁ జెప్పి యాదానమును నిరాకరిం

వ బరమదయాళువగు నానకు పసుగుపరుగున దాపునున్న పల్లెకుఁబోయి గోధుమపిండి చక్కెర పప్పు మొదలగు సరకు లఁగొని తెచ్చి వానికి సమర్పించెను. సన్యాసులు వానింబరి గ్రహించి వించారగించిరి. నానకు వృద్ధసన్యాసితో జాలసే పు వేదాంత చర్చఁజేసి వారచ్చోటు విడిచినపిదప మెల్ల మెల్ల న యింటికిఁ బయలుదేరెను. కాని వానియడుగులు మునుప టియట్లు సాగవయ్యె. తనతండ్రి యెట్టివాఁడో తనకుమూఁడఁ దలఁచిన యాపదయెట్టిదో యెఱుంగుటచే నతఁడు బెంగగొ దారిలో నడుమనడుమ „ అయ్యో నేనేలపరవశుఁడనై పోతి నోయి” యని బలునితో పలుక బలుఁడును „ నద్దు నేనుమొ త్తుకొనలేదటోయి నీవు విన లేదు కాని” యని బదులు చెప్పుచు వచ్చెను.

అటుమాటలాడుచు నిరువురు గ్రామసమీపమునకుఁ జేరి నానకు తండ్రికి జడిసి యింటికిబోవక యూరుబయట చెట్ల లో దాగికొనెను. బలుఁడు స్వగృహమునకుఁ బోయెను. కా లుఁడు రావలసిన వేళకుఁ గుమారుఁడు రాలేదని వగచుచు బ లుఁడువచ్చినట్లు విని విసవిస వానియింటికిఁబోయి యాత్రిము లోఁదనకుమారుని వార్తయడుగ వాఁడు జరిగిన వృత్తాంతమం తయుఁ బూసగ్రుచ్చినట్లు జెప్పెను. అదివిని కాలుఁడు రౌద్రా కారముబూని ధనముపోయినందుకు నేరమంతయు వానిమీ దవేసెను. బలుఁడు జంకక „ నేవద్దని నుడివిన నీకొడుకే

బాగుచేసె” నని బింకముతో బ్రత్యుత్తరముఁ జెప్ప, కొడుకు బాపుమని జెబ్బపట్టుకొని వానిని లాగికొనిపోయి చెట్లచాటు ననుండి కొడుకు నీవలకీడ్చి తిట్లవాన వానిమీఁదఁ జిత్తజలుగ గురిపించెను. తండ్రి యెన్నివిధముల దూషించినను నానకు తల వంచుకొని ప్రత్యుత్తరముఁ జెప్పక యూరకుండెను. కుమారుఁడు పుట్టినదిమొదలు వానినెన్నివిధములనో బాగుచేసి తన వృత్తియందుఁ బ్రవేశపెట్టి ధనమార్జింపఁ జేయవలయునని యూటలూరి కాలుఁడు పుత్రుని యప్రయోజకత్వముఁజూచి నిర్విణ్ణుడై యాసలన్నియు నడుగంట వాఁడెందుకు పనికిరాఁడని చచ్చినను సరే బ్రతికినను సరే వానిజోలికి బోఁగూడదని నిశ్చయించుకొనియె.

తండ్రికోపము వడగండ్ల వానవలె మొట్టమొదట విజృంభించెనేగాని తరువాత నంత మిక్కుటముగా నుండదగదని నానకు గ్రహించి యాదినము మొదలుకొని తండ్రి చూచుచుండగనే సాధువులతో సన్యాసులతో సహవాసముచేసిమాటలాడఁజొచ్చె వారిద్దరొక యింటనున్నను దండ్రికొడుకులాగుండక యొండొరుల మెఱుఁగనివారివలె నుండిరి. కాలునకుఁ గుమారునివలన గలిగినట్టి పరాభవములను నానకునకుఁ గలిగిన యవస్థయు నిరుగుపొరుగు వారందరువిని విచారించిరి. రాయబులారు మరునాఁడుదయమున కాలునిఁ దనయింటికి రావించి నానకునెడ నతఁడు చూపిన కాఠిన్యమునకు దనకు చాల

Tc 1923 L2937
National Library, T. R. P. Som.
Calcutta-27.

విచారముగా నున్నదనియు వానిం బాధపెట్టవద్దని తానొకసారి వెనుక కోరినను దనమాటనైన లక్ష్యముసేయకపోవుట యనుచితమనియుఁ గలిగిననష్టముఁ దానిచ్చుకొనఁ గోరుచున్నవాఁడనియు జెప్పి యిరువది రూకలు దెచ్చి కాలునిచేతిలోఁ బెట్టెను. కాలుఁడు మిక్కిలి సిగ్గుపడి తనకాసొమ్మక్కరలేదని చాలసేపు నిరాకరించెను కాని వానిప్రార్థనమీఁద నెట్టకేలకు స్వీకరించెను. కుమారుఁడు పాడుచేసినసొమ్ము కాలుఁడు రాయబులారువద్ద పుచ్చుకొన్నాఁడనివిని లోకులు కాకులు పొడిచినట్టు పొడిచి యాత్మగౌరవము జంపుకొని ధనమే పావనముగా నెంచుకొన్నందుకు వానిని మిక్కిలి నిందించిరి. ఆనిందలుపడలేక కాలుఁడు సొమ్ముతీసికొనిపోయి మరల రాయబులారునకీయబోవ నతఁడు పుచ్చుకొనక వానివద్దనే యుంచుమని బ్రతిమాలి వెండియు నిట్లనియె ,, నీకుమారుఁడు నీయింట బొత్తుగా సుఖపడుటలేదు వానిని వేరొకచోట బసచేయింపవలయునని నేదలంచుచున్నాను. నేనుతురక నైపోతినిగాని లేనిచో వానిని మాయింటనే పరమానందముతో నుంచుకొందునుగదా; జాతిమతభేతములచేత నట్టిప్రాప్తి నాకులేదు” అని వానితో బలికి యది మొదలు రాయబులారు నానకునందు మిక్కిలి భక్తిప్రేమలు గలవాఁడై వానికి సుఖముగ బసనేర్పరుపవలయునని దలపోయుచుండెను.

అట్లుండ నొకనాడు సుల్తాను పురవాసియగు జయురాముఁడను క్షత్రియుఁడొకఁడు పంజాబుదేశ పరిపాలకుఁడగు

దౌలతుఖాను లోడీ పనుపున పంటల యుంచనా వేసికొనుట
కు తాల్వెండీ గ్రామమునకుం బోయెను. అతని కప్పటికి వివా
హము కాలేదు. ఆరాజకుమారుఁ డొక్కనాఁడు కాలుని కు
మార్తెయగు నానకినిఁజూచి యామె చక్కఁదనము నచ్చుట
యు నాకన్నియను దనకిమ్మని తండ్రినడిగెను. అతనికోరిక
కనుగుణముగ రాయబులారుగూడ జయరాముని సద్గుణముల
నుగ్గడింపఁ గాలుఁడు సంబాధ మంగీకరించి ముందుగ ప్రధాన
ముచేసి యల్పకాలములోనే కూఁతును జయరామునకిచ్చి వి
వాహముచేసెను. వివాహానంతరమున బెండ్లికూఁతురు పెం
డ్లికుమారునితో గృహప్రవేశమునకుఁ బోవఁ గాలుఁడు నాన
కును వానివెంట సుల్తానుపురమునకంపెను. నానకు తండ్రిమా
ట జవదాటక నచ్చటికి తిన్నగాబోయి చెలియలను మరల
దోడ్కొనివచ్చెను. మరుసటిసంవత్సరము వైశాఖమాసమున
జయరాముఁ డత్తవారి యింటికి రాఁగా రాయబులారు వాని
బిలిచి నానకునకు బొత్తిగా సుఖము లేదనియుఁ దండ్రి మిక్కిలి
కఠినుడగుటచేత స్వగృహమున నున్నంతకాలము కష్టమే ప్రా
పించుననియుఁ దోబుట్టువు దగ్గరనున్న పక్షమున నతనికి సుఖ
ము కలుగుననియుఁ జెప్పెను. జయరాముఁడందుకు సమ్మతిం
చి వానిని వెంటగొనిపోవుదునని ప్రత్యుత్తరమీయ రాయబు
లారు "తొందరపడవద్దు ఇదిసమయముగాదు. సమయమువ
చ్చినప్పుడు నేనే పంపెద"నని యప్పటికి నివారించెను. అనం
తరము జయరాముఁడు భార్యాసమేతుఁడై స్వగ్రామమునకుఁ

భోయెను. పిమ్మట కొన్ని మాసములుగడువ నొకనాఁడుదయ
మున స్నానముచేసి చెంబుచేతబట్టుకొని యింటికిఁబోవుచుండ
దారిలో నొకసాధువు కనబడెను. కనఁబడినతోడనే యతఁడు
వానికడకుఁబోయి చాలసేపు వానితో వేదాంతచర్చచేసి చెం
బును వ్రేలనున్న యుంగరమును వానికిచ్చి గృహమునకుఁబో
యెను. కాళుఁడు వానినిజూడఁగానే యీవస్తువు లేవియని యడి
గెను. నానకు వానిమాటలు కేయుత్తరమును జెప్పక తలవం
చి నిలిచియుండెను. అప్పుడు కాళుఁడు దుర్భర కోపావేశము
న వానిం బలుతెఱంగులఁదిట్టి యిట్లనియె: "నీవు నాకెందుకుఁ
బనికిరావు. నాగృహము తత్క్షణమ విడిచి నీయిచ్ఛవచ్చినకడ
కుఁబోయి యన్నము సంపాదించుకొని బ్రతుకుము నేను నీవి
షయమున నన్నియాసలు విడుచుకొన్నాను."

అహహా! కాళుఁడు బట్టలుకతో నీబాలుని బరమ
మూర్ఖునిగా భావించి నిందించెనో, యీబాలుని లోకులు స
ర్వజ్ఞునిగ భావింతురని యించుకేనియు నెఱుఁగఁడుకదా! అతఁ
డెవ్వని తనగృహమం దుండనీయక వెడలనడపెనో యీబా
లుని ముందుముందు రాజాధిరాజులు సింహాసనంబులు దిగివ
చ్చి ప్రణతులై నిజాంతఃపురమునకు రమ్మని ప్రార్థింతురనిస్వ
ప్నమందైన నెఱుఁగఁడుకదా! అట్లెఱుఁగక యింటనుండి కా
ళుఁడు కొడుకునుదోలుటయే లోకమునకు మేలయ్యె; రాగా
బులారు వాసకును దండ్రి యింటనుండి లేచిపోవ్వునపుడు కా

ళునిపిలిచి ,,నీకు నీకొమరునకు నింక పడదు. పడనప్పుడు మీ యిరువురుం బగవారివలె నుండొరులవిడువ దగదు. కావుననా నకును మంచిమాటలుచెప్పి జయరామునికడకు పంపుము నీ కోరికప్రకారము నీయింటనుండక పోవుటయు పిలుస్న పట్నము వ బాగుపడుటయు సంభవించు"నని హితోపదేశము చేసెను. కాళుం డాయుపదేశము విని యదిలెస్సగానున్నదని క. పట్టి కొడుకుమీాద నెంతకోపము వచ్చినను గడుపుతీపిచేత సంబంధము బొత్తుగావదలుకొనుట కిష్టములేక జయరామునివద్ద నున్న పట్నమున నెప్పటికైన నానకు బుద్ధితెచ్చుకొని బాగుపడితన వద్దకు వచ్చుట కవకాశముండునని తలంచి యప్ప బావల వద్దకు బొమ్మని పుత్రునికానతిచ్చెను. రాయబులారు నానకును మిక్కిలి గౌరవింపవలసినదనియు వానికి జూపిన యాదరము తనకుం జూపిన యాదరముగ నెంచుకొందుమనియు జయరామున కొకజాబువ్రాసి నానకు చేతికిచ్చెను. ఆజాబుపుచ్చుకొని నానకు విషాదపూరిత మనస్కుండై సుల్తానుపురమునకు బోయెను. ఎంతవారికైన దలిదండ్రులను జన్మస్థానమును విడుచుట కష్టముగదా ? జయరాముండు లోకముతోడి పాటు వాడు కాడు గావున వానికీవిధమగు జా బవసరమే లేదు. జయరామునికంటెను వానిభార్య నానకి సద్గుణముల దొంతి యగుటచేతను నామె కున్నంత సోదరప్రేమ సాధారణముగ లోకమునం దెవరికి నుండక పోవుటచేతను నానకు యిలువెడలినతోడనే సుఖపడు కాలమువచ్చినదని మనమునమ్మవచ్చును.

బలుఁడను కాఁపుకుఱ్ఱవాఁడు మొదటినుండియు నానకు బరమభక్తుఁడు అందుచేత వాఁడయాచితముగ దలితండ్రులను గృహమును విడిచి నానకు వెంటఁబోయెను. పోయి యొక్క-నాఁడైన సుఖింపక గురువుతోఁ గలిసి యెన్నో యిడుమలఁ బడెను.

ఇల్లువిడిచి నైమదినములు పయనముచేసి నానకు సుల్తానుపురము చేరెను. అక్కయు బావయు వానిని కడుంబరమానందమునొంది మిక్కిలి గౌరవించి జయరాముఁడు మఱఁదిఁ జూచి నీవునీయిచ్చవచ్చినట్లు భగవద్ధ్యానముచేసికొనుచుఁ గూర్చుండ వచ్చు, నీజోలికెవ్వరు రారని స్పష్టముగ జెప్పెను. అంతటి యాదరము జూపినందుకు నానకు తనయక్క బావలకుఁ గృతజ్ఞుఁడై వందనములుచేసి చిరకాలము మీకు నేను భారముగానుండ" నని తనయాత్మగౌరవము వెల్లడియగునట్లు బలికెను. తనయునికి బావకు భారముగానుండునని తలంచి నానకావిధముగా బలుకలేదు. చెడిచెల్లెలింటికిఁ బోవుటకన్న స్నేహితునియింటికి బోవుట మంచిదను సామెతను బట్టిపాటు పడక సోమరియై యక్కయింటనుండని యాత్మగౌరవముం జంపుకొనుట యనార్యకృత్యమని యెంచి యాతఁడిట్లుపలికెను. ఆయూరు జేరినది మొదలు నాన కేదో యుద్యోగము సంపాదించుకొని సొంతపాటువలన బొట్టపోసుకొని తన సేవకుఁడగు బలుని బోషింపవలయునని నిశ్చయించుకొనెను నానకు. కుని

లోఁ బ్రవేశించుట విజయరాముని కంతగా నిష్టము లేకపోయి
నను దోఁబుట్టువు సొమ్ముతినుట నానకున కిష్టము లేదని గ్ర
హించి యట్టియాత్మగౌరవముండుట మంచిదే యని భావించు
టచేతను నానకున కెదురాడుట కిష్టము లేకపోవుట చేతను
మరఁది యిట్టిప్రకారము పోవఁదలఁచి యతఁడు పనికొఱకుఁ
బ్రయత్నించెను. అప్పుడే దౌలతఖానులోఁడీ పెట్టించిన ధా
న్యపుగొట్టు మీఁద గుమాస్తా కానలసివచ్చెను.

ఆపనిలోఁ బ్రవేశించుటకు నానకు సమ్మతించెను.
అంతకు మునుపు నానకు మందకొడిగఁ గూర్చుండి యెవ్వరి
తోఁ మాటలాడక నెల్లప్పుడు పరధ్యానముగ నుండుచువచ్చి
నందున నుద్యోగములోఁ బ్రవేశించిన తోడనే కొంతమాం
ద్యము వదలుననియు కొడుకు వ్యాపారములోఁ బ్రవేశించినాఁ
డని విని కాలుఁడు పరమానంద మొంది తనయెడం గృతజ్ఞు
డగుననియుఁ దలంచి జయరాముండు మరఁది సంకల్పమును
గొనియాడి యావార్త భార్యకెఱిఁగించెను. నానకి తమ్ముని
వార్త పతి ముఖమునవిని బాలుఁడంత యాకస్మికముగ నె
ట్లుమాఱిపోవునని విచారించి సోదరీగృహమునుండి కాలము
బుచ్చుట కిష్టము లేక సోదరుఁడట్లు తలంచెనేగాని స్థిరబుద్ధిగలి
గి యామాటకు నిలువంబడి యుండఁడని భర్తతోఁ జెప్పి
యుంతట నిలువక తమ్మునిం బిలిచి ,, మాకు నీవు భారముగా
నుండవు మాకుఁ గావలసిన పదార్థము లన్నియు నున్నవి గా

వున మనమా నిమిత్తము నిది పనిలోఁ బ్రవేశింప నక్కరలే”
దని స్పష్టముగ జెప్పెను. ఎంత చెప్పినను నానకు తన యు
ద్యమమును విడువనందున నానకి వాని యుద్యమమున కొప్పు
కొనియె పిమ్మట సతీపతులిరువురుఁ జేరి గుదికఱ్ఱవంటి సంసా
రబంధమును నానకు మెడకు తగిలించినచో నతడుత్సాహవంతు
డుగాకయుండునని వాని కచిరకాలమున వివాహముచేయ ని
శ్చయించిరి. కొడుకుద్యోగములోఁ జేసినవార్త కాలుఁడు
విని వర్ణనాతీతమైన యానందము నొంది కొడుకింక బాగు
పడి తీరుననియు ముందెంతవాఁడో యగుననియు నూటఁ బార
జొచ్చెను.

నానకు విక్రమార్క శకము 1544 వ సం॥రం మాఘ
శుద్ధాష్టమినాడు సుల్తాను పురముఁజేరి కొన్ని దినములలోనే
యుద్యోగమున బ్రవేశించెను. దౌలతుఖానులోడీ క్రొత్త
గుమస్తాచేతికి ధాన్యపు కొట్టు స్థాపించునిమిత్తము మొదట
వేయి రూపాయలిచ్చెను. నానకునియొక్క పూర్వచరిత్ర మె
ఱిఁగినవారు వాని స్వభావమున కంత విరుద్ధమైనపనిలోఁ నెట్లు
బ్రవేశింపఁగలిగెనో యని యచ్చెరువడఁ జొచ్చిరి. మాతృ
మర్మము లెఱుఁగని బాలుఁడును నానకు లౌకిక వ్యవహారములం
దుఁ బ్రవేశించుచున్నవాఁడు గావున తన సాయ
నుండి యక్కర లేదనుకొని స్వగ్రామమునకుఁ బోవుటకుఁ దన
కు సెలవిమ్మని నానకునడిగెను. నానకు వాని వెంగలితనము

నకుఁ జిరునవ్వు నవ్వి యిట్లనియె. "ఓయీ! మోసపోకుము. నే నెట్లు కాఁదలచినవాఁడనో యట్లయితీరును దానికి నాకు నడుమ నేదియు నడ్డము రాఁజాలదు. ప్రస్తుతము కాలక్షేపము నిమిత్తము కొన్నినాళ్లీపనిఁ జేయఁబూనితినే కాని యిది నా పరమార్థము కాదు. సమయము వచ్చినప్పుడు మనమిద్దఱము గలిసియే పోవుదము. గావున నీవు నావద్దనేయుండుము." అప్పలుకులు వినినతోడనే బలుని సందియములు తొలఁగెను. తొలఁగకపోయినను నానకునిమీఁద వానికి మిక్కుటమగు ప్రేమ యుండుటచేత నతని కోరికప్రకారము వాఁడచ్చట నుండవలసినవాఁడే.

నానకు వ్యాపారము రెండునెలలు చేయునప్పటికి గుమారు నొక్కసారి యుద్యోగము చేయుచుండ జూడవలయునని యుబలాటపడి కాళుఁడు స్వగ్రామమున నుండ్లమీఁద నుండినట్లుండి యేమియుం దోఁచక సుల్తానుపురమునకుఁ బోయెను. పోయి కొట్టుమీఁద కుదురుగాఁ గూర్చుండి వ్యాపారము చేయుచున్న కొడుకుం జూచి పట్టజాలని సంతోషమొంది వ్యవహారమెట్లు జరుపుచున్నాఁడో తెలియఁగోరి కొడుకువ్రాసిన లెక్కలు పరీక్షించెను. పరీక్షింపగా వచ్చినలాభములో నెంత గవ్వయైన నిలువయున్నట్లు వానికి గనబడలేదు. అయినను కాళుఁడు కొడుకు నేమియు ననక కాలక్రమమున నవియు జక్కబడునని తలంచి ప్రస్తుతము కొడుకు కొట్టుమీఁదను వే

ళకువచ్చి వ్యాపారముచేసి వేళ కింటికిఁ బోవుచున్నాఁ డదియే చాలునని సంతోషించెను.

జానకి జయరాములు జానకునకు వివాహము జేయ కృతనిశ్చయులైన ట్లిదివఱకే చెప్పియున్నారముకదా? జయ రాముం డాసంకల్పము నెఱవేరువఱకు సరిగ గుడువక నిద్రింపక చుట్టుపక్కల గ్రామములకుఁ దడిమన్ను పొడిమన్నగు నట్లు దిరిగి ప్రయత్నించెను. అట్లు ప్రయత్నించుచుండ నొక గ్రామమున మూళుఁడను నొక క్షత్రియునివద్ద సంప్రాప్త యౌవనయై వివాహయోగ్యయగు కన్యయొకతె యున్నదని వానికిం దెలిసెను. అల్లుఁడామాట మామకు నెఱిఁగింప కాళుఁడు మూళునితో వియ్యమందుట కియ్యకొని ప్రధానము చేసికొని రమ్మని జయరామునితోఁ జెప్పెను. ప్రధానము యథావిధిగా జరిగెను. వివాహముహూర్తము నిశ్చయింప బడెను. కాళుఁడు పెండ్లిపనులను జేయింప స్వగ్రామమునకుఁ బోయెను. ప్రధానమైన యొక మాసమునకు జయరాముని వద్దకు కొందఱుపోయి నాన్నకు ధాన్యపుకొట్టు సంబంధమగు లాభమును మూలధనమును సాధువులకు సన్యాసులకు నిచ్చి వచ్చినట్లు దోఁచిపెట్టి పాడుచేయుచున్నాఁడనియు దానివలన బావమరదుల కిద్దరకు నపాయము వాటిల్లుననియుఁ జెప్పిరి. ఆమాటలు విని జయరాముఁడు తన ప్రాణమువిూఁదికి వచ్చె నని భయపడి కర్తవ్యమేమని భార్య నడుగ నామెయొగని తెఱ

గున భీతిల్లక తన తమ్ముఁడు లోకవ్యవహార మెఱుఁగనివాఁడు కాఁడనియు నతఁడెంతధర్మాత్ముఁడైనను నీతిసంపన్నుఁడగుటచే నితరుల ధనము చేతికివచ్చినట్లు వమ్ముచేయఁడనియు దృఢముగ జెప్పి వానివెరపు తీర్చుటకుఁ దమ్ముని బిలువనంపి క్షేమమడిగి యిష్టాగోష్ఠి కొంతసేపు నడపెను. అదియే మంచిసమయమని జయరాముఁడు వినయముతోడను శాంతముతోడను మరదిం బలుకరించి యంగడి వ్యవహార మేరీతిం జరుగుచున్నది లాభనష్టము లెట్లున్నవని యడిగెను. నానకు బావనోటనుండి యప్పలుకులు వెడలినతోడనే కంఠస్వరమునుబట్టియు ముఖలక్షణమునుబట్టియు వానికిఁ దనమీఁద నేదో యనుమానము కలిగినదని గ్రహించి తన్నొక రనుమానించుట కిష్టపడక తన నిరుపరాధత్వమును వెల్లడిచేసికొనదలఁచి తత్క్షణము లెక్కలు పరీక్షచేయుమని బావను గోరెను. నానకియు వాని మాటనే యనుసరించుటచే జయరాముఁడు వాని లెక్కలు శోధించెను. ఏమి చెప్పుదును లెక్కలుచూడగా పెట్టుబడిపొమ్ము దౌలతు ఖానుగారి లాభము నిలువయుండుటయేగాక నానకునకు మూడువందల యిరువది రూపాయలు రావలసియుండెను. అది చూచి యక్కయు బావయు మిక్కిలి యానందము నొందిరి. కాని తన మరియాదయుఁ దన న్యాయబుద్ధియు బాటింపక నిష్కారణముగ వారు తనమీఁదననుమానము నొందినందుకు నానకు మిక్కిలి నొచ్చుకొని మనఃఖేదమునొంది వ్యాపారము

మాని పోవలయునని తలంచెను. కాని సోదరీభావుకులు చాల బలవంతము చేయుటచేతను వారి మాట గౌరవింపవలయునని బలుఁడు ప్రార్థించుటచేతను నిలువవలసి వచ్చెను. దౌలతుఖాను వాని సత్యసంధతకు మెచ్చి పెట్టుబడినిమిత్తము రెండువేల రూపాయల నిచ్చెను. కొట్టు క్రమక్రమముగ వృద్ధిపొందెను. నెలనెలకు రాఁబడి హెచ్చెను. ఈవృద్ధికి నానకు మిక్కిలి సంతోషింపఁ జొచ్చెను. కాని యాసంతోషము ధనలాభము వచ్చుచున్నదని కాదు. మరేమనిన సత్పురుషులకు సాధువులకు సన్యాసులకు దీనులకు దైవభక్తులకు సహాయముచేసి తన జన్మము సఫలము చేసికొనవచ్చునని యతఁడాయుద్యోగమునం దంతకాలముండెను. నానకునొక్క యాత్మజలమందుండియు జలసంపర్కము లేని తామరపూవువంటిది గదా!

CBA0000487I.TEL

శ్రీ

నానకు చరిత్ర.

తృతీయాధ్యాయము.

నానకునకు నానాటికి వ్యవహారములో లాభమధికము గ వచ్చెను వచ్చిన లాభమంతయు నతఁడు మునుపటికంటె నెక్కుడుగ వైష్ణవభక్తులకు దీనులకు దానము చేయఁదొడగెను అందుచేత గ్రామములోని జనులందఱు వానివర్తనముంగూర్చి తమలో దారు చెప్పుకొన నారంభించిరి. కొందఱతని యూదార్యమును మెచ్చుకొనిరి. మఱికొందఱతని వితరణమునకు విపరీతార్థములనుఁ గల్పించి నిందింపసాగిరి. లోకులు పరమార్థము నరయక వినినదంతయు నమ్మువారగుటచే నానకు యజమానుని ధనమంతయు యథేచ్ఛముగ నమ్ముసేయుచున్నాఁడని యభిప్రాయపడిరి. యజమానుని ధనమే యిచ్చువచ్చినట్లు వ్యయము సేయక పోయిన పక్షమున నిద్దఱు మనుష్యులకుఁ గావలసిన కర్చులే గాక సన్యాసులకు బిచ్చగాండ్రకు దోఁచి పెట్టుటకు వీని కెక్కడినుండిసొమ్ము వచ్చినదని లోకులు పలుకఁ జొచ్చిరి. ఆవిషయమున లోకులు నిశ్చయముగా నిట్లభిప్రాయ

పడిరి. ఏలయన నానకునకు వాని శిష్యుఁడగు బలునకుఁ గావలసినభోజనపదార్థముల నిమిత్తమగు వ్యయము మిక్కిలి స్వల్పము. నానకు వేదాంతియగుటచేఁ గేవల ముదరపోషణమే ప్రధాన కార్యముగఁ జేసికొనక యేదితినినను దినము వెళ్ళి పోవునని సామాన్యులు భక్షించు వస్తువులనే యుపయోగించుచు వచ్చెను. గంజి యన్నమెంతో వానికి బంచభక్ష్యపర మాన్నములు నంతె. మధురాహారములు గ్రహించి తన పొట్టనింపి కండలు పెంచుటకంటె సొమ్ముమితముగా వాడుకొని మిగిలినసొమ్ము సద్వినియోగముం జేయుట యిహపర సాధన మని యతండు నమ్మి జాగ్రతతో నుండెను. అట్టి మహాను భావులు తిండిపోతులుగా నుండరుగదా. ఆతఁడు చేయు దానములు మెరమెచ్చుల దానములుగాక యపాత్రదానములుగాక పేదలకు భగవద్భక్తులకు నీయఁబడిన సత్పాత్ర దానములయ్యెను. గ్రామవాసులలో ననేకులు, నానకుచేయు వ్యయములఁగూర్చి యత్యద్భుతముగాఁ జెప్పుకొనుచుండుట విని జయరాముఁడు లోకులమాటలే నిశ్చయములైనపక్షమున నవాబు నానకును దండించుటయే గాక తనకుఁగూడ మహాపకారము చేయునని భయఁపడి మరఁది నడుగుట కిష్టములేక సందేహించుచుండెను. నానకును లోకుల గోలవిని బావమనస్సు సంశయాకలితమైనదని తెలిసికొని తనచరిత్రము నిర్దుష్టమని వెల్లడిచేయుటకును, నిందారోపకులకు బుద్ధిచెప్పుటకును, బా

వనుబిలిచి మునుపటియట్ల తనలెక్కలుఁ బరీక్షింపుమని కోరె
ను. జయరాముఁడు తనమనస్సులో ననుమానముగా నున్న
ట్లు నానకునకుఁ దెలియుట కిష్టములేని వాఁడయి యంగడిలో
నేదోలోపమున్నదని మాత్రము మనస్సులో నభిప్రాయపడి
లెక్కలు పరీక్షించుమని కోరినమాత్రముననే యందుకీయకొ
ని నానకును నవాబువద్దకు తీసుకొనిపోయి యాతని దరిశన
ము చేసి లెక్కలు పరీక్షింపుమని కోరెను. నవాబు వానిమా
టలువిని నానకును తనయెదుటికి పిలిచి పేరేమనియడిగి పేరు
తెలిసికొన్నపిదప జయిరామునివంక తిరిగి వీనికి వివాహమ
యినదాయని యడిగెను. వివాహము కాలేదని జయరాముఁ
డు ప్రత్యుత్తరముఁజెప్ప విని నవాబు ,, అదిగో అదేకారణ
ము వివాహము కాకపోవుటచేతనే యతఁడు మాసొమ్మిట్లు
పాడుచేయుచున్నాఁడు. నీవు నాస్వభావ మెఱుఁగుదువుగదా.
లెక్కలు సరిగా నుండనిపక్షమున మీగతి యేమగునో చూ
చుకొనం" డని కఠినోక్తులు పలికెను. నానకు వానికఠోరభా
షణము లాలకించి యించుకేని వెఱపునొందక ,, లెక్కలు
చూపినపిదప మీయిష్టము వచ్చినట్లు చేయవచ్చును లెం"డని
నిలక్ష్యముగఁ బదులుచెప్పెను. తనయంతవాని యెదుట
నానకు నిర్భయముగా నిలక్ష్యముగా నిశ్చలముగా నట్లు ప్ర
త్యుత్తరము చెప్పుటచేత నవాబునకు మితిమీరిన కోపమువ
చ్చెను. ఆకోపము పైకి స్ఫుటముగాక ముందే జయరాముఁడు
వానిశుభలక్షణములు గనిపెట్టి మిక్కిలి వినయముగా చేతు

లుబోడించిః నానకు గొప్పవారి దర్శనము లెన్నఁడు చేయని పల్లెటూరు వాఁడగుటచేత మర్యాదలు తెలియక యట్లు వ చించెనేకాని యనుమానింపఁ దలఁచుకొన లేదనియుఁ దనయం దే దోషమును లేదని నమ్మి యాతవిస్పష్టముగాఁ బలుక సాహ సించెననియుఁ బ్రథమ దోషమగుటచే క్షమియింపఁదగు"నని యుఁ బలు తెఱంగుల ప్రార్థించెను.

ఆ వేఁడికోలు విని దయాళునయి నవాబు తనకోటలో నున్న యనురావను మంచి లెక్కగానిని పిలిపించి యంగడి లెక్కలు శోధింపుమని యానతిచ్చెను. యనురావు మిక్కిలి జాగరూకతతో నైదుదినములు లెక్కలు పరీక్షించెను. నవా బుపెట్టిన పెట్టుబడియు దానిమీఁదవానికి రావలసిన లాభము నుగాక 324 రూపాయలు కొట్టులో నిలవయున్నట్టు లీపరీక్ష వలన దేలెను. నానకు తననిమిత్తము దానధర్మముల నిమిత్త ము వ్యయముచేయగా సతనిపంతు మిగిలినసొమ్మిది. అదిచూ చి జయరాముఁడు మానప్రాణములు దక్కినవని మిక్కిలి సం తోషించి మరునాఁడు నవాబు దర్శనముకుఁ బోయెను. అద్ది వఱకే యనురావువలన లెక్కల పరీక్షనుగూర్చి నవాబు విని యున్నందున జయరామునిజూచి యతఁడు "నీమరఁదిమీఁదట నీవిధముగా వాడుకలు కలుగుటకు కారణమే"మని యడిగెను. అనవుఁడు జయరాముఁడిట్లనియె. "లోకములో నెంతిమంచి వారికయినను శత్రువులుండక మానరుకదా. అట్లే మానాన-

కుమీఁద కూడగిట్టనివారు కొందఱున్నారు. ఇదియంతయు సామర్థ్యాత్ముల సృష్టియేకాని మావాని లోపమేమియు లేదు. పరీక్షానంతరమున నవాబు నానకుమీఁద నెక్కువ విశ్వాసముఁగలవాఁడై మునుపిచ్చిన సొమ్మునకుఁ దోడుగ పెట్టుబడి క్రింద మరిమూడువేల రూపాయల నిచ్చి వ్యాపారము నెక్కుఁడుగ సాగించుమని చెప్పెను. నానకు నిర్దోషియని తెలిసినప్పుడు జయరాముఁడు వానిభార్యయు నొందిన యానంద మింతింతయని వర్ణింప నలవికాదు. ఆపరీక్షవలన నవాబునకు నానకుమీఁద నమ్మిక హెచ్చుటయేగాక జయరామునిమీఁదకూడ నధిక గౌరవము గలిగెను. కుబుసమువిడిచిన కోడె త్రాచుననుకొన్నది పూలదండయయినట్లు బావమరుదులనిద్దరిపయి నలిగి వారిం జెరుపఁదలఁచిన నవాబు పరమాప్తుఁడగుటచే నానకుమీఁద నిందలుమోపిన శత్రువులు సిగ్గుపడి నోళ్లు మూసికొనవలసిన వారైరి. నానకు మేలునే గోరునట్టి బరమ మిత్రులు సంతోషపరవశులైరి. తనకుమారుఁడు బుద్ధిహీనుఁడనియు జీవికవ్యమైన నార్జింపలేఁడనియు, గౌరవమాలినవాఁడనియుఁ దలంచి వాని నింటనుండి వెడలనడచిన కాళుఁడు పుత్రుని మితవ్యయము నిర్దోషిత్వము నవాబునకు వానిపై దయగలుగుట మొదలగు వార్తలు విన్నప్పుడు పొందిన సంతోషమనుభవైకవేద్యమేగాని వర్ణనకసాధ్యము. మొదటినుండియు నానకు మహాత్ముఁడగునని నమ్ముచుండిన రాయబులారు దానినివిని మెంతో సంతోషించెను.

ఒకనాఁడు సాయంకాలమున జయరాముఁడు భార్యయు
నానకునుఁగూర్చి మాటలాడుకొనుచుండునంతలో నతఁడేవ
చ్చివ్యాపారములో తనవంతువచ్చిన లాభపుసొమ్ము దెచ్చి
దాఁచుడని వారిచేతికిచ్చెను. అక్కడకుఁ దమ్మునివిూఁదనను
మానమెన్నఁడును లేకపోయినను లోకులుచేసిన నిరాపనింద
లకామెమనఃఖేదమునొంది పరీక్షానంతరమున నిష్కళంకుఁ
డైవచ్చినసోదరుని బహువిధముల గౌరవించెను.

నానకుఁ గుణవంతుఁడై ధనసంపాదకుఁ డగుటచేత స్వ
కుటుంబభారము వహింపగలఁడు గావున వానికి వివాహము
శీఘ్రముగఁ జేయుట యుచితమని సోదరీ భావుకలు తొందర
పడిరి. అదియునుఁగాక సంసార బంధమునందు వానిని బ్రవేశ
పెట్టినచో నతఁడందే తవులుకొని యన్యవిషయమునుండి మన
స్సు మరల్చి బాగుపడునని వారెంచి యీవఱకే వానికొక
సంబంధము కుదిర్చిరని మనమెఱుఁగుదుముగదా. జయరాము
డునానకునకుఁ బిల్ల నీయఁదలఁచిన మూళునిపేర ముహూర్త
నిశ్చయము చేయుమని జాబువ్రాసెనుగాని మూలుఁడు వి
వాహమునకుఁ గావలసిన సంబారములు తనకు సమకూడ
లేదని కొంతయాలస్యముఁ జేసి యెట్టకేలకు భాద్రపద బహు
ళ సప్తమిదినమున సుముహూర్తము నిశ్చయించి వివాహము
నకుం దరలి రమ్మని వ్రాసెను. కాలుఁడు సకుటుంబ పరివా
రముగా సుల్తానుపురమునకుఁ బోయి యచ్చటనుండి పెండ్లికొను

కును జయరాముఁడు మొదలగు చుట్టములను దోడుకొని తర
లిపోయెను. వియ్యంకుఁడు వియ్యాలవారిని దనస్థితికిఁ దగినట్లు
గౌరవించెను. వివాహ మహోత్సవము మూడుదినములు జ
రిగెను. నాలవనాడు కాలుఁడు పెండ్లికూఁతురును వెంటఁ బె
ట్టుకొని సపరివారముగ బయలుదేరి సుఖముగ సుల్తానుపుర
ముఁ జేరెను.

పెండ్లికూఁతురుపేరు సల్లక్షి. అత్తవారెందుచేతనొ తల్లి
దండ్రులు పెట్టిన పేరంబిలువక చూనియని యామెను బిలు
చుచువచ్చిరి. సుల్తానుపురమునకు వచ్చినపిదప కాలుఁడు కొ
డుకునుం గోడలిని స్వగ్రామమునకుఁదోడ్కొనిపోఁదలఁచెను.
తాల్వెండిగ్రామమునకుఁ బోవుటకు నానకున కిష్టము లేదు. ఆ కా
రణముచేత జయరాముఁడు నానకియుఁ దాని కంగీకరింపరైరి.
కాని కొందఱు పెద్దలు నానకుయొక్క తల్లి వివాహమునకుం
రానందున కొడుకుంగోడలు కాఁపురము చేయుచుండ నామెకన్ను
లు చల్లగ చూడఁగోరుననియు నొక్క నెలయైన నామెకడనుండు
ట యుచితమనియు నుపదేశించిరి. ఆయుపదేశముంబట్టియుఁ దల్లి
మీఁదగల గౌరవముంబట్టియు నానకు స్వగ్రామమునకుఁ బోవ
నిష్టపడి భార్యాసమేతుఁడై తండ్రితోఁ గూఁడ జనియెను. అతఁ
డు వచ్చువఱకు నంగడిపని బలుఁడు చూచుట కొప్పుకొనెను.
వివాహ దీక్షితుఁడై కళ్యాణవేషముతోనున్న కుమారుఁడు
ధర్మపత్నీసమేతుఁడై తల్లిపాదములకు నమస్కరింప, త్రిప్తాదేవి

కొడుకుం గౌఁగలించుకొని యానందబాష్పములని మెడి ముత్యాల సేసలు వారిపైఁ జల్లెను. నానకు రాకవిని చుట్టములు నెచ్చెలులు పరిచితులు వానిం జూడవచ్చి యతఁడు మంచివృత్తిలోఁ బ్రవేశించినందుకు ధనము సంపాదించుచు న్నందుకుఁ జాల సంతసించి కొనియాడిరి. కొడుకక్కడున్న నెల దినములలోఁ దండ్రి సహజముగఁ గఠినుడయ్యు మరల నేమి సాహసము పుట్టునో యను భయమున నేమియుననక న నుమనము నెవరితోనో యన్నట్లు "ధనము సంపాదించుట మంచిది. ధనము లేనివారి నెవరుఁజూడరు. దుస్సహవాసములు చే యఁగూడ"దనుచు నెమ్మదిగఁ గాలము వెళ్ళబుచ్చెను. ఆమా సము ముగిసినపిదప నానకు భార్యాసమేతుఁడై సుల్తానుపుర మునకుఁ బోయి యెప్పటియట్లు తన పనిలోఁ బ్రవేశించెను. పుట్టినింటివారు సూనీదేవిని మరల స్వల్పకాలములోనే బంపు మమని చెప్పి తీసికొనిపోయిరి.

శ్రీ

నానకుచరిత్ర.

చతుర్థాధ్యాయము.

ఇరువది యేండ్లయిన నిండకముందే నానకు గృహస్థుఁడయి సంసారభారము వహించెను. కాని యాపెండ్లి వానిజీవనము సుఖాస్పదముగఁ జేయుటకు మారు దుఃఖభాజనముగ జేసెను. చూసీదేవి కోపశీల గర్వసమేత. ఒరులపై నధికారము చేయనిచ్ఛకలది. ఆమె జనకుండగు మూల్చుఁడు కాలునియచ్చు. వాక్పారుష్యమునందు ధనాశయందు మనఃకాఠిన్యమునందు వియ్యంకు లొండొరులకుఁ దీసిపోరు. చూసీదేవితల్లి నానకు తల్లివంటిదిగాక భర్తగుణములకు వన్నెపెట్టుచు ననుకూల దాంపత్యమని లోకులు చెప్పుకొనునట్లు నడచెను.

అట్టి జననీ జనకుల కుద్భవించినందువ చూసీదేవి తల్లిచాలు బిడ్డయు తండ్రిచాలు బిడ్డయు నయ్యెను. తల్లిదండ్రుల గుణములు ప్రతిబింబములట్లు బిడ్డలయందు గానబకుచుండును గదా. తల్లి మంచిదికానపుడు తండ్రి మంచివాడగుటయో తండ్రి యోగ్యుఁడు గానపుడు తల్లి యోగ్యురాలగుటయో

తటస్థించునేని బిడ్డలొకవేళ సుగుణవంతులు కావచ్చును. భార్యాభర్తలిద్దఱు దుస్స్వభావులయినపుడు బిడ్డలు సాధుశీలురగుట యరిది. అయోగ్యులగు జననీజనకుల కుద్భవించినను బిడ్డలు జన్మించినది మొదలు సజ్జనులచేఁ బెంపబడుదురేని వారికి సద్గుణము లలవడవచ్చును. అట్లుగాక యవివేకులగు మాతాపితలకుఁ బుట్టి వారిచేఁ డనే పెరిఁగిన బిడ్డలమాట వేరే చెప్పవలయునా! చూసీదేవి గయ్యాళితనమున దల్లిదండ్రులను బోలినందున బ్రతిదినము మగఁడు గృహమునకు వచ్చినప్పుడు పిల్లిమీఁద బెట్టి యెలుకమీఁద బెట్టి సణుగుచు నిది లేదది లేదని కేకలువేయుచుండును. అంతతోఁ బోక గృహకృత్యములకుఁ గావలసిన సంబారములు సరిగ సమకూర్చుట లేదనియు సంపాదించిన ధనమంతయు బైరాగులకు బావాజీలకుఁ బెట్టి సంసారము గుల్ల చేయుచున్నవాఁడనియు, నుదయాస్తమయములుఁ మగనిని సాదించుచుండును. సంపాదించిన ధనములోఁ జిల్లిగవ్వయైన వెచ్చబెట్టక తనయిచ్చవచ్చినట్లు వ్యయముచేయుటకు దనయధీనము జేయుమని పోరుచుండును. తానెంత పోరుపెట్టినను భర్త తనమాట రవ్వంతయు లక్ష్యము సేయనందున నామెతనపంతము నెగ్గించుకొనుటకుఁ బలుమారు తల్లిదండ్రులకుదనకష్టములుఁదీర్పరమ్మని భర్త మాన మంపుచుండెను. పంపుటయేతడవుగ వానిమ్రుత్తమామ లిరువురుకూతుఁరుమిక్కిలి కష్టపడుచున్నదనుకొని యల్లునియింటికివచ్చి తమకూఁతు రష్టకష్టములు బడుచున్నదని కల్లిబొల్లి యేడ్పులేడ్చి ,,మె

న్నఁడు బుద్ధితెచ్చుకొని బాగుపడుదువు నాయనా" యని య
ల్లునిమీఁదబడి రక్కసులవలె వానిని బాధించుచు వచ్చిరి. స
హజముగ శాంతశీలుఁడగు వాక్పారుష్యమన్న మిక్కిలి యస
హ్యపడుచు నిరంతరము మనశ్శాంతినే గోరు నానకు, ఆలిపో
రునకు దోడుఁగ నత్తమామల పోరుగూఁడ సంభవించుటచే
మనస్థిమితము లేనివాఁడయి చాల దుఃఖపడుచు వచ్చెను.
ఒకప్పుడత్తమామల పోరుఁబడలేక షూయింట నన్న వస్త్రము
లకు లోపము లేదుకదాయని యడుగుచుండును. ఆపలుకుల
కత్తమామలు మిక్కిలి కినిసి ,,అన్నవస్త్రములున్న చాలునా
మఱేమియు నక్కఱలేదా ! నగలుండవలె నాణెములుండవలె
సంసారము చేయుచున్నపుడెన్నో యుండవలెను. కాలునొచ్చి
న చేయినొచ్చిన నింటగూర్చుని సుఖముగ తినుటకు గొంతసొ
మ్ము నిల్వ యుండనక్కఱలేదా! నీసొమ్ము దినుచున్న గోసా
యిలు సన్యాసులు నీకాపత్సమయమున నక్కఱకువత్తురని
తలంచుచున్నాఁడవుకాఁబోలు. పాపమేమియు నెఱుఁగని మా
పిల్ల యట్టియాపత్సమయము వచ్చిననో నిష్కారణముగ గంగ
లో దిగవలయు" నని నిష్ఠురముగ బలుకుచు వచ్చిరి. కర్ణకఠో
రములగు నప్పలుకుల వినినప్పుడు నానకు మనస్సు మిక్కిలి
ఖేదమునొంది "మాయూరికి మాయత్తవారియూరికి నిప్పు
డున్నదూరముకంటె బదిరెట్లుదూరముండిన బాగుండునుగదా.
దూరముండినపక్షమున వీరు తఱుచుగవచ్చి నన్ను బాధింప

కుందురుగదా” యని తలంచుచుండును. అల్లునియూరక మా
మయ్యారికి దూరముండుట మంచిదనియే కాఁబోలు శాస్త్ర
కారకులు సయితము “గృహస్థులు పుత్రికలను దూరప్రదేశ
ములనుండు పడుచువారి కీయవలయు” నని శాసించిరి. నాన
నకు గృహము సుఖప్రదమగుటకు మారుసుంఖభాజన మయి
నందున నతఁ డింటనుండినప్పుడు ముండ్లకంపమీఁద నుండిన
ట్లుండి మెదుకులు నోటవేసుకొని యావలకుఁ బోవుచుండును.
సోదరీ గృహమునకుఁ బోవఁదలఁచిన వానియత్త యామెయిం
టికిఁగూడ బోయి యల్లునిమీఁద విధివిచారము లేక నేరములు
చెప్పుచువచ్చెను. నానకి సాధుశీల యగుటచే దనసోదరుఁడు
యోగ్యుఁడని యామె యెఱిఁగియుండియు నా గయ్యాళిగంప
నోటికి వెరచి యేమియు ననక యూరకుండును.

వేయిమంది పడుచు పడఁతులైనను నానకి యత్తగారి
యెదుట నిలువలేరు. అట్టి యామెయెదుట పరమసాధ్వియగు
నానకి నిలిచి యేమిప్రతిఘటింపఁగలదు. స్వగృహమునందు
గాని సోదరీగృహమందుగాని యించుకేనియు మనశ్శాంతినొం
దుటకు వీలులేక నానకు దుకాణమే యిల్లుచేసికొని దినము
నం దెనిమిది జాములలోఁ జాలభాగ మక్కడనే గడుపుచు
వచ్చెను. అతనికి బలుఁడు సహాయుఁడు బలున కతండు సహా
యుఁడు. అతఁ డొంటిగ గూర్చున్నప్పుడు మనసులో ననేకాలో
చన లొకదానివెంబడి నొకటి తోఁచుచుండును. భార్యా దుఃఖ

హేతువు సంసారము దుఃఖహేతువని పెద్దలు చెప్పెడు మా టలు వానికి జ్ఞప్తికి రాఁగా నతఁడు మాటిమాటికి మెడకు గుదికట్ట్రయ్యిఁగలిగి సంకిలియనగు నీవివాహమేల చేసికొంటినని విచారించుచు దృఢమైన యాబంధమును తెంపుటకు సమయమును నిరీక్షించుచుండెను. అట్లు నిరీక్షించుచుండగానే యనేక సంవత్సరములు గడచెను. అతనికప్పటికి ముప్పదియాఁవయేఁడు. వివాహమై పదునాఱు సంవత్సరములాయెను. అతనికిద్దఱు కుమారులు జన్మించిరి. అతని ముప్పది రెండవయేఁట మొదటి కుమారుఁడు పుట్టెను. ఆకుమారునిపేరు శ్రీచంద్రుఁడు. మఱి నాలుగేండ్లకనగా ముప్పది యాఱవయేఁట రెండవకుమారుఁడుదయించెను. అతనిపేరు లక్ష్మీదాసు. అట్టియవస్థలలో నానకు జీవితమందు గొప్ప మార్పొకటిజరిగెను. ఆమార్పు వానిని సంపూర్ణముగ మార్చివేసెను. భార్యాబంధమే త్యజింప నలవిగానిది. అట్టియెడ సంతానముచేత మఱింత దృఢమైన యీబంధమును నానకు తృణప్రాయముగ ఛేదింపఁగలఁడని లోకులెవ్వఱుఁ దలంపలేదు. వానిశత్రులు మిత్రులుగూడ నానకు సంసారబంధమునం దగులుకొన్నాఁడు. వాని బ్రహ్మవిద్యయంతయు నడుగంటినదని బహిరంగముగ ననుకొనుచుండిరి. అట్టి సమయమున నానకు సర్వసంగ పరిత్యాగియై యెల్లవారల నద్భుత మొందజేసెను. రెండవ కుమారుఁడు పుట్టినయాఱు మాసములకు నానకొకనాఁడొకచోట నొంటిగ గూర్చుండి దీ

ర్థాలోచనము చేయుచుండ నానివద్దకొక పకీరు వచ్చెను. ఇరువురు గొంతసేపు భగవద్విషయికమైనచర్చచేసిరి. ఆసంభాషణము ముగిసినవెనుక పకీరు నానకుతో నిట్లనియెనట. "నానకూ! నీవు చేయుచున్న పనియేమి? నీజీవితముయొక్క పరమార్థమిదియేనా? నీవు చేయవలసిన యుత్కృష్టకార్యమునకు నీవిప్పుడు గడుపుచున్న దేహయాత్ర యనుకూలమై యున్నదో లేదో చూచుకొనుచున్నావా?" ఆపలుకులు నానకు మనస్సుమీఁద నెంతో పనిఁజేసివానిని విరక్తిమార్గమునకుం ద్రిప్పెను. త్రిప్పుటయు నతఁడు పకీరుతో నిట్లనియెనఁట. "భగవంతుఁడంతయు సరిగా వచ్చునట్లు నడపించును" ఆపలుకులు పలుకునప్పుడు నానకు మనసారా నేదోచేయుటకుఁ గృతనిశ్చయుఁడైనట్లు కనఁబడెను. అదిగ్రహించి పకీరు సంతసించి తన దారిం బోయెను.

ఆపకీరుతోఁ బ్రసంగముజరిగిన యెనిమిదిమాసముల కొకనాఁడు తెల్లవారుజామున నానకు దాపుననున్న యేటి కెప్పటియట్ల స్నానమునకుఁబోయి తిరిగి గృహమునకురాక యదృశ్యుఁడయ్యెను. అతని యదృశ్యత యాలుబిడ్డలకు సోదరీభావుకలకు జాల భయముగలిగింప వారు హాసిమిత్తము గ్రామము పొలిమేరలు వెదికించిరి. కాని యతం డెందుం గానబడఁడయ్యె. ఆయనను గనిపెట్టి వానికి జెట్టనివారు నానకు నవాబుసామ్ము హరించి యాపదవచ్చునను భయమున నెక్కడికో

పాపిష్ఠాయెననియు గడుసువాఁడగుటచేత నట్లుచేసెననియు నపవాదములు వేయఁజొచ్చిరి. అట్లు పగతురు చెప్పుకొనుచుండ నేమికారణమునకో మరల నానకు మూఁడవనాఁడు స్వగ్రామమునకుఁ బోయెను. అతనింజూచి నిరాపనిందలు మోపిన కుత్సితస్వభావులు తమపలుకులు కల్లలయ్యెనని తలవంచుకొనిరి. నానకు చిన్న గోచిమాత్రము పెట్టుకొని దిగంబరుఁడట్లై యుండె స్వగృహమ్మునకుగాని సోదరీగృహంబునకుగాని యతఁడుపోవక యూరకనిందందు దిరుగఁజొచ్చె. గ్రామవాసులు వానియవస్థ గనుగొని ,, వానికిమతిలేదు పిచ్చియెత్తెనని కొందఱు గయ్యామేదోపట్టి యట్లు వేధించుచున్నదని కొందఱు బలుకఁజొచ్చిరి. నానకు హఠాత్తుగ నదృశ్యుఁడయ్యెనని విని నవాబు వానికిఁ బూటకుఁడగు జయరామునింబిలుపించి లెక్కలు పరీక్షచేయింపుమని యానతిచ్చెను. జయరాముఁడు నానకును గూడ వెంటబెట్టుకొని నవాబువద్దకు బోయెను. లెక్కలు మూఁడవసారి పరీక్షింపబడెను. కాని కడచిన రెండుసార్లవలెనే నానకు నిర్దోషియని తేలుటయేగాక యతనివంతు రు 760 లు రావలసియుండెను. పరీక్షానంతరము నవాబు నానకు న్యాయబుద్ధికి సంతోషించి మరల తనవద్ద నుండుమని యడిగెను. నానకు తనకుద్యోగమక్కఱలేదని తనకు రావలసిన ధనము పేదలకు బంచిపెట్టుమని చెప్పెను

నానకు చాలకాలము గృహస్థుఁడై భార్యతోఁ గాపు
రముచేసి సంతానముంబడసి సంసారబంధములు మఱింత బిగి
సినవెనుక వయసు కొంత ముదిరిన పిదప విరాగియై యాలు
బిడ్డలవిడచి నిస్పృహుఁడై భగవధ్ధ్యాన పరాయణుఁడగుట
జాలమంది కాశ్చర్యము కలిగించును. కాని యిందాశ్చర్య
పడవలసిన దేమియులేదు. ఏలయన నానకుయొక్క గృహస్థా
శ్రమము వాని నుత్తమగతి నొందించునట్లే యుండెను. కాని
యధోగతికిం దెచ్చునట్టులేదు. అతఁడు ప్రతిదినము జామురా
త్రియుండఁగా మేల్కొని స్నానము జేసి పరిశుద్ధదేహముతోడను
పరిశుద్ధ మనస్సుతోడను భగవధ్ధ్యానము చేయుచుండును. భ
గవంతుఁడు దయామయుఁడు సత్యస్వరూపుఁడు పరిశుద్ధుఁడు
నగుటచేత వాని నిర్మలమనస్సుతో ధ్యానించి వారికందఱకు
దయా సత్యశౌచములు తమయంతట తామేవచ్చి కరతలా
మలకములైయుండెను. వారు సంసారమునందుండియు సంసా
రమున కతీతులు. మనసు వారి యధీనమునం దుండుటచే నుం
డఁదలచిన నింట నుండుదురు. వెడలదలంచిన నిర్విచారముగ
వెడలుదురు. అదియునుగాక న్యాయార్జితమగు సొంత ద్రవ్య
ము దినువారి మనస్సు నిర్మలమై పవిత్రమైయుండును. నానకు
ధాన్యపుదుకాణమునం బ్రవేశించినది మొదలు న్యాయార్జిత
ము స్వార్జితమునగు ధనమే తినుచుండుటచేసి వానిచిత్తము
నిష్కలుషమైయుండె. మఱియు నతఁడు ద్రవ్యమును సంపా

ధించినప్పుడు భగవద్భక్తులకు స్వార్జితమునఁ జాలభాగము దానము చేయుచువచ్చెను. దాతయెల్లప్పుడు భగవంతునకు సమీపవర్తియై యుండునుగదా! పూర్వోక్త విషయములంబట్టి నానకు సంసారమందున్నపుడె మోహపాశబద్ధుఁడు గాఁడనియు, నిర్మలాంతఃకరణముగలవాఁడనియుఁ, బరమభక్తుఁడనియు, నిస్పృహగలవాఁడనియు మనము గ్రహింపవచ్చును. అట్టి గుణములుండుటచేతనే విరక్తిబొందినతోడనే యతఁడు సంసారము నవలీలగ విడువగలిగెను.

మూళుఁడు తనయల్లుఁడు విరాగియైపోయెనని విని తద్దయు విషాదమంది పిడుగడచిన వాని చందమున తోలుద్రొల్తని శ్చేష్టుఁడయ్యెను. తెలివివచ్చినపిదప నతఁడు మహాకుపితుఁడై యల్లుఁడుదారపుత్త్రిలను నిరాధారులజేసి సన్యసించుట దుష్కార్యమనియు సంసార నాశహేతువనియు నభిప్రాయపడి యల్లుడుద్యోగము సేయునపుఁడైన నించుకధనము నిలువచేయకపోవుటచేతను కూఁతుసంసారము బిడ్డలు పాపలు గలిగి పెద్దదగుటచేతను దానిపోషణ మేవిధంబున జరుగగలదని బెంగపెట్టుగొనియె. తనకున్న సొత్తులోనుండి కూఁతునకేదేని గొంత యియ్యవలయునన్న దనసంసారము దీనస్థితిలో నేయుండెను. నానకు మొదటినుండియు నెవ్వరితో మాటలాడక నొంటిగ గూర్చుండి ప్రశ్నించఘ మీఁద ననహ్యపడునట్లు గానబడుచువచ్చెనుగాని యుతేదంతలో నంతపని చేయునని మామగారెన్నడు

స్వప్నమందైన దలంపలేదు. తలంచినకొలంది కూంతురు దౌ
క్క-యు ఘనుమలయొక్క-యు నవస్థ విషాదము గలుగ. తేజ
మహాళుఁడు తనమాట యల్లుఁడు వినఁడని యెఱింగి తనపురో
హితుని గాంచి నానకు బుద్ధి వైరాగ్యమునుండి మరల్చి సంసా
రమువంక ద్రిప్పుమని యూయననుబతిమాలి పంపెను. ఆపురో
హితుఁను వల్లెయని బయలుదేరి పోయి శ్మశానమునందు గూ
ర్చుండి యీశ్వరధ్యానము చేయుచున్న నానకునుగాంచి
యాలుబిడ్డలను మలమ్ములమాడ్చి సన్యసించుట యనుచితమని
యెన్నో తెఱంగుల వాని కుపదేశించెను. కాని వానిమనస్సు
నిశ్చలమై యుండుటంజేసి పురోహితుఁడు వచ్చినదారినే స్వ
గ్రామమునకుఁ జని యావృత్తాంతము మహాళున కెఱింగించె
ను. అల్లుఁడు మరల సంసారియగుట యసాధ్యమని గ్రహించి
మహాళుఁడు నానకునకు ధాన్యపుకొఠాణములో ద్రావలసిన
మేడువందల యిరువది రూపాయలు వానీ యాలుబిడ్డలకిచ్చి
రక్షింపవలయునని నవాబునకు విజ్ఞాపనమంపెను. నవాబు నా
నకుదారపుత్రుల నిరాధారస్థితికి మిక్కిలి జాలినొందియు నా
నకుచేత పేదలనిమిత్తము దానమీయబడిన ధనము వాని స
మ్మతిలేక యాలుబిడ్డల కిచ్చుట యధర్మమని భయపడి మహా
ళుఁడు కోరినప్రతికారము చేయుట కిష్టపడఁడయ్యె. అయినను
నానకునకు మతిలేదనీ లోకులు చెప్పుకొనుట చేతను మతిలే
నివాఁడు చేసిన దానధర్మములు పరిగణింపఁదగినవి కావని

తెలియుటచేతను నవాబు వానివంతుధనము దానముచేయక యాలు బిడ్డల కీయ బ్రియత్నించెను. నానకు నిరంతరము గోరీలదొడ్డిలో గూర్చుండి జపము సేయుచుండుటచే వానికే దేని యొక దయ్యముపట్టి యుండవచ్చునని కొందరు చెప్పిరి. తురకలకును దయ్యము లున్న వని నమ్మికగలదు గావున నవాబు తన మతగురువునొక్కనిం బిలిచి మంత్రములు చదివియా దయ్యమును వదలించుమని వానితోఁ జెప్పి నానకు నప్పగించెను. ఆగురువు నానకుకడకుం బోయి తనమంత్రము లన్నియుఁ జదివెను. ఎన్నిమంత్రములు జదివిన నతఁడెప్పటి యట్లె యుండెను. తురక గురువు నానకుతో నించుకసేపు సంభాషించి వానికి దయ్యము పట్టలేదనియు మతి లేకపోలేదనియు గ్రహించి యామాట నవాబున కెఱిఁగించెను. పేదలకు బంచిపెట్టవలసిన సొమ్ము మఱియొకలాగున వినియోగించుట మహాపాపమని మహమ్మదీయ ధర్మశాస్త్రములలో నుండుటచే నవాబు పాపభీతినొంది యాధన మేవిధంబున వినియోగింప నగునని జయరామునిం బిలిపించి యాలోచనమడిగెను. జయరాముఁడేటు చెప్పిన నెటువచ్చునో యని యేయాలోచన ముం జెప్పవెరచెను. ఏలయన నానకుయొక్క యాలుబిడ్డల యవస్థజూడధనము వారికప్పగించుటయే న్యాయమని తోఁచును నానకు మతిలేనివాఁడు కాఁడని తెలిసినప్పుడువాని చెప్పిన చొప్పున వానిసొమ్ము దానముచేయక పోవుట యనుచితమనితోఁచును.

ఈ రెండు ధర్మసందేహములు జయరాముని బాధించిన కతమున నతఁడు నానకునే పిలుపించి కర్తవ్యమును గూర్చి యడుగుమని నవాబునకు విన్నవించెను. నవాబువాని చెప్పినచొప్పున నానకును రమ్మని వర్తమాన మంపెను. నానకువాని యాజ్ఞ నిరాకరించి రానందున నవాబు వానిని బలవంతముగ దనసన్నిధికి రావించి తనయాజ్ఞ ప్రకారము రాకుండుటకు గారణ మేమని కోపముతో నడిగెను. నానకు వానికిట్లనియె. ,,నేను మీ సేవచేయునప్పుడు మీయాజ్ఞ మన్నించి ఇప్పుడు భగవంతుని సేవ చేయుటచే భగవంతుని యాజ్ఞనే మన్నించెద. అప్పలుకులు విని నవాబు ,,నీవు భగవద్భక్తుండ వయితివేని నేనును భగవద్భక్తుఁడనే. నేడు శుక్రివారము మసీదునకుఁబోయి మన మిద్దరము నమాజు చేయుదము ర” మ్మని పలికెను. భగవంతుఁడు సర్వవ్యాపకుఁడను నమ్మిక హృదయమున నుండుటచే నానకు మసీదునకు బోవ సమ్మతించె. సమ్మతించుటయు నవాబు కొలువులోనున్న గొప్పసరదారులను స్వమతగురువులను నానకును వెంటబెట్టుకొని వైభవముతో మసీదునకుఁ బోయి ప్రార్థనల నారంభించెను. తురకలందరు దమయాచారప్రకారము ప్రార్థనసమయమున మోకాళ్ళమీదబడియుండ నానకు మాత్రి మట్లు చేయక కాలువంచక నిలచియుండెను. ప్రార్థనలు ముగిసినపిదప నవాబు నిలిచియున్న నానకునుజూచి “ఓయి నీవు నాతోగలిసి ప్రార్థించుటకు వచ్చితివా? లేక

నిలచియుండుటకు వచ్చితివా?" యని యడిగెను. నవాబు ప్రశ్నమునకు నానకు క్రిందియుత్తరముఁ జెప్పెను. "ప్రార్థనసమయమున మీరు గాంధారదేశమున గుఱ్ఱములను బేరము చేయుచుంటిరి. అందుచేత నేను మీతోఁ గలసి యెట్లు ప్రార్థన సేయగలను." అనవుఁడు నవాబుప్రక్కనున్న ఖాజీ నానకుతో నిట్లనియె. "నీవు నవాబుగారితో గలిసి ప్రార్థనము జేయలేనిపక్షమున నాతోఁ గలసి యేల ప్రార్థింపవైతివి" అప్పలుకులకు నానకీవిధమున బదులుచెప్పెను. "మీ తక్కువ యేమున్నది. మీగుఱ్ఱపుపిల్ల మీదొడ్డిలోనున్న బోదెలో బడునేమోయను భయమున మీమనసు ప్రార్థనసమయమున మీ గుఱ్ఱపుపిల్లవెనుకనే యుండెను. నేను మీతోఁ గలిసిన మాత్రమెట్లు ప్రార్థింపఁగలను."

అతనిపలుకులు విని నవాబు నానిగురువు విస్మయము నొంది యొండొరుల మొగంబులు చూచుకొని యెట్టకేలకు తమమనస్సు లాసమయమున నిజముగా మసీదులో లేవనియొప్పుకొనిరట. అన్యుల మనోగతములగు నాలోచనలను విజ్ఞానవంతులు సులభముగ నెఱుంగ గలరని ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞులు చెప్పుచున్నారు. ఇది నిజమో యతిశయోక్తియో మనము చెప్పజాలము. అనంతరము నవాబు నానకును బిలిపించిన కార్యము మరువక ధనమెట్లు వ్యయము సేయవలయునని వాని నడిగెను. ఎన్నివిధములఁ దరచి తరచి యడిగినను నానకు

మొట్టమొదట దానున్నల్లు ధర్మము చేయుమని నొక్కి చెప్పెను. నవాబు నానకు నడిగిన కార్యము లేదని తెలిసికొని వానిం బంపివేసి యాధనము సగము నానకు మనోరథ ప్రకారము పేదలకు పంచిపెట్టి సగ మూలుబిడ్డల కిచ్చెను.

ఈనాటి హిందువులకు వలెనె యానాటి హిందువులకు గూడ జాతి మతవర్ణ సంబంధములయిన పట్టుదలలు మిక్కుటముగనుండెను. మన దేశము నిప్పుడు క్రైస్తవులు పరిపాలించుచున్నట్టె యప్పుడు మహమ్మదీయులు పరిపాలించుచుండిరి. ప్రభువులు మహమ్మదీయ మతస్థులయినను దేశస్థులు హిందూమతమునే యవలంబించి విడువక యభిమానముగలవారై యుండిరి. తురకలు హిందువులు పర మాంగత్న నసనుయములగలియుచు వచ్చిరిగాని కలిసి తినుట వియ్యమందుట మొదలగు వానిలో మాత్రము హిందువులు గలియరైరి. హిందువుఁడు మసీదునకుఁబోయి తురకలంగలసి నమాజు చేయుట స్వమత మరియాదం దాటుటగా నానాటివారు భావించుచు వచ్చిరి. అట్టివాని నానాటివారు వెలివేసిరేగాని వర్ణములో నుంచరైరి. నానకు మహమ్మదీయులతో గలిసి మసీదులో బ్రార్థనచేసి స్వమతమరియాద నతిక్రమించెను. నవాబు ఖాజీవాని వెంటబెట్టుకొని పోవుటంజేసి నానకు స్వభావమెఱుఁగని వారందఱు దప్పక యతఁడు నవాబు ప్రేరణంబున దురకలలో గలసెననియే చెప్పుకొనిరి. జయరాముఁడామాట విన్నప్పుడు చాల

తొట్రుపడి యతిత్వరితముగ నింటికిఁబోయి యావార్త భార్యకెఱిగించెను. ఆమెతన సహజధైర్యమునుజూపి భర్తచెప్పినమాట సరిగా నమ్మలేదు. జయరాముఁడు తనమాట భార్యసరిగా నమ్మకపోవుటచే నిజస్థితి గనుగొని రమ్మని నాథుఁడను బ్రాహ్మణుని నానకువద్ద కంపెను. ఆబ్రాహ్మణుఁడు తత్క్షణమే బోయి యథార్థస్థితి దెలుసుకొని నానకు తురకలలో గలిసినమాట యబద్ధమనియు నానకు నవాబుమాటలో బడి యట్టిపనిచేయువాఁడు కాఁడనియుఁ జెప్పెను. అదివిని జయరాముఁడు భార్యయు మిక్కిలి సంతసించిరి.

నానకు విరాగులలోఁ గలిసినవార్త కాళునకుఁ జాల కాలమునకుఁగాని తెలియదయ్యె. తాల్వెండి గ్రామమునకు సుల్తానుపురమునకు కొన్ని వందలమైళ్ళ దూరమున్నందున నాదినములలో వర్తమానము దెలియుట చాలకష్టముగ నుండెను. పూర్వము పొరుగూరి వార్తలు దెలియవలెనన్న గృహస్థుఁడు పురోహితునో యింటి మంగలినో యింటి పాటకునో లేక బత్తెమిచ్చి ప్రత్యేకముగా నొక మనిషినో పంపవలయును. కుమారుని వార్త కాళున కెట్లో తెలిసెను. ఆవార్త వినగానే కాళునిప్రాణములు నిలువునంబోయెనని చెప్పవచ్చును. త్రిప్తాదేవి దుఃఖ మింతింతయని వర్ణింప నలవిగాదు. ఆమెభర్త తన దుఃఖముఁ గోపావేశముచేత నడుమనడుమ మఱచుచువచ్చె. త్రిప్తాదేవి శాంతమున భూదేవియే కోపమెట్టిదో

యెఱుఁగనిదిగావున నామె దుఃఖమున కూరటయే లేకపోయె ను అయినను కుమారుని స్థితి యున్న దున్నట్లు తెలిసికొని రమ్మని గాళుఁడు మర్దనుఁడను గాయకుని సుల్తానుపురమున కంపెను. మార్గమున మర్దనుక కెదురుపడిన మొదటిపురుషు డే యావార్త నిజమని పలికెను. అప్పటికిని మర్దనుని మనసు సందేహపరవశమగుటచే సుల్తానుపురమునకు వచ్చినతోడనే జయరాముఁడు వానిసందేహమును దీర్చెను. ఆదూఁత యం తతోఁ దనివి నొందక నానకును స్వయముఁగా జూడవలయు నని కోరి గోరీలదొడ్డికిఁబోయి యాతనిం గాంచి మరల గృహ స్థాశ్రమస్వీకారముఁ జేయుమని వాని కెన్నెన్నో యుపదేశ ములఁ జేసెను. ఈతఁడు తాల్వోండినుంచి వచ్చునప్పుడు తన వాక్చమత్కృతిచేత నానకు మనసు గరిగించి గృహస్థుం జేయ గలిగినట్లు కాళునితోఁ బ్రిజ్ఞలు పలికివచ్చె అందుచేత నతఁడు తన యావచ్ఛక్తి విని యోగించి నానకుం ద్రిప్పఁజొచ్చెను. అయ్యెరుపుర కలయికచేత నానకు గృహస్థాశ్రమము స్వీకరిం చలేదు గాని నానకు చేసిన వేదాంతబోధలచేత మర్దనుఁడు సంసారము మీఁద విరక్తుఁడై తాల్వోండికిఁ బోయి కాలునకుఁ గుమారుని యవస్థయైనం జెప్పఁ దలపక నానకునకు శిష్యు డయ్యెను. ఊరక శిష్యుఁడైయుండక నానకు కంఠములోఁ బ్రాణముండినంతకాలము పరమభక్తుఁడై తోడు నీడ యగుచు వానిని సేవించెను.

లోకము నుద్ధరింపఁదలఁచిన మహాత్ము లొక్కచోట నెప్పుడు నుండరు. తాము పుట్టిపెరిగినచోటులను వ్యవహారములు చేసినచోటుల మొదలే యుండరు. తమకు భగవంతుఁ డిచ్చిన జ్ఞానము లోకమంతట వెల్లడిచేయుటయే వారి ముఖ్యోద్దేశము గావున మహాత్ములు నిరంతరము దేశాటనము చేయుచుందురు. నానకుగూడ జగదుపకార పారీణుఁడగుటచే మర్దనుఁడు తన శిష్యుఁడైన కొన్ని నాళ్ళకు సుల్తానుపురము విడిచి మఱియొకతావునకు బోవఁదలఁచెను. మర్దనుఁడు మంచిపాటకుఁడగుటచే నిరంతరము భగవన్నామ కీర్తనము గానరూపమున వానినోటినుండి వినవచ్చునని నానకు తాంబురా కావలయునని కోరి యదికొనుటకైన దనవద్ద ధనముఁ లేనందున దానికి వలయు ధనమిమ్మని సోదరివద్దకు వర్తమాన మంపెను. తమ్ముఁడట్టి కోరిక కోరుటయే చాలునని నానకిదేవి తత్క్షణమే వానికిఁ గావలసిన ధనమిచ్చి సోదరు నొకసారి జూడఁగోరి యెటులైన వచ్చిచూచి పొమ్మని ప్రార్థనపూర్వకముగా వర్తమాన మంపెను. నానకు తనయక్కమాట త్రోసి వేయలేక రయంబున దర్శనమునకుఁ బోయెను. నానకి తమ్ముని మిక్కిలి గారవించి భోజనముపెట్టి చాలసేపు వానితో సంభాషించెను. అక్కడ నుండగానే నానకు పూర్వపు చెలికాఁడగు బాలుని జూడఁగోరెను. నానకి వెంటనే వానిని రావించెను; నతఁడు వానిం జూచి నీ వెట్లున్నావని యడిగెను. బాలుడప్పలుకులు విని యజమానుఁడు తన్ను విడిచిపోయినది మొదలు

తన కేమియుఁ దోఁచక పిచ్చియెత్తినట్లున్నదనియు సెలవయ్యో నేని తాల్వెండికి బోయి వ్యవహారములం జక్క బెట్టుకొని మున్ను చేయఁదలఁచిన పని జేయవచ్చుననియు బదులు చెప్పి నానకుచేసిన పని చాల మంచిదని పొగడి యతండు త్రొక్కినత్రోవ తప్పన్న వారిని నిరసించి తనకు నానకునందుఁ బరనుభక్తి గలిగింపుమని భగవంతుని బ్రార్థించెను. నానకు వాని భక్తికిమెచ్చి తాల్వెండికిఁ బోవుటకు వానికి ననుజ్ఞ నిచ్చెను.

అనంతరము నానకు సోదరివద్ద సెలవు బుచ్చుకొని నిజనివాసమగు గోకీలవాడ్డికి బోయెను. మర్దనుఁడు తాంబూరా గొనుటకు బజారున కరిగెను. బజారులో నెక్కడ వెదకిన నెక్క తాంబురా యైనం దొరకలేదు. దొరకకపోవుట యటుండగా వాని యుద్దేశమెఱిగిన పడుచువాండ్రిందఱు వానిని జూచి యెగతాళి చేసిరి. మర్దనుడు బజారంతయుఁ దిరిగి తిరిగి విసికి వేసారి నానకుకడకు బోయి తాంబురా దొరకకపోవుటయు దన్నెల్లవారు బరిహాసించుటయు లోనగు వృత్తాంతమెఱింగించెను. నానకు వానిపలుకులు విని యిట్లని యూరడించె. "ప్రపంచమంతయు నజ్ఞానాంధకారమున మునిగి యున్నది. ఇప్పుడు లోకము మనల నిరసించినను ముందుముందు పశ్చాత్తాపముతోడను వినయముతోడను, మన మాటల నాకర్ణించును." ఈశ్వరునియందుఁ గాటముగ మనస్సు నిలిపిన పరమ

భాగవతోత్తముని మనోధైర్యమెట్లుండునో చూచితిరా? లోక
ము తనమాట సరాకరింపక వినయముతో వినునని వాని
యంతరాత్మ విస్పష్టముగ వానికిఁ జెప్పెను. భగవద్భక్తులకు
సామాన్యమనుష్యులకు గల ముఖ్యభేద మిదియే. అనంతర
ము నానకు కొంచెము యోచించి సుల్తానుపురమునకు సమీ
పమందున్న యొక గ్రామములో నొక వర్తకుడు పెహురా
యనునాడు తొంబురాలు చక్కగా చేయఁగలఁడనియు వాని
కడకు బోయిన దొరకుననియుఁ జెప్పి మర్దను నంపెను. మ
ర్దనుఁడు బయలుదేరి నానాస్థలములు దిరిగి యామనుష్యుని
నెలవుగానక మూడుదినములు తిరిగితిరిగి మిక్కిలి డస్సి యొక
చెట్టుక్రింద గూర్చుండ వానివద్దకే పెహురా వచ్చి యొక
తొంబురా యిచ్చెనట. మర్దనుఁడు దాని వెల యీయబోవ
దాని నతఁడు పరిగ్రహింపక నానకుదరిశనము చేయింపుమని
ప్రార్థించెను. మర్దనుఁడను వానిందోడ్కొని నానకునకు జూ
పి త దభీష్టముం దీర్చెను.

మర్దనుఁడు గానవిద్యలో నానాటివారి నందరిని మించె
నని చెప్పుదురు. తొంబురా దెచ్చి సృతివేసి యతఁడు తుహి
నిరాకార్ తుహినిరాకార్ నానక్ బందా తేరా యను పల్ల
విగల కృతి పాడెను. పాడినతోడనే నానకు భక్తిరసపరవ
శుఁడై యొడలెఱుంగక పడియెను. మర్దనునకు గానమునందధి
కప్రజ్ఞ మొదట లేదనియు నానకు వరప్రసాదమునకు నిము

సమున నట్టిప్రజ్ఞ వానికిఁ గలిగినదనియుఁ గొందఱనుచున్నారు. కొందరు మర్దనునకు సహజముగా గానమునం దధికప్రజ్ఞగలదని చెప్పుదురు. నానకు మైమరచిపడుట మర్దనునియొక్క గానప్రభావముచేత గాక వాని హృదయమున నున్న భక్తిరసముచేతనే యని కొందఱు పలుకుదురు. ఈమాటయే కొంతవఱకు నిజమని తోఁచుచున్నది. భక్తిరసములేని శుష్కహృదయుడు రాళ్ళు గరగించు పాటలు వినినను పరవశుఁడై మూర్ఛిల్లునా? సహజముగా హృదయము భక్తిపూరితమైనప్పుడు స్వల్పగానము సహితము వాని కుత్సాహము గలిగించును. అంతేకాని తాంబురా కొయ్యలు నోటిపాటలు భక్తిలేనివానికి భక్తి సృష్టింపలేవు.

నానకు రెండుదినములు మూర్ఛావస్థలోనుండి మూఁడవనాడు కన్నుదెరచి చూచెను. గురువునకు మెలకువ వచ్చిన తోడనే మర్దనుండు స్వగ్రామమునకుఁ బోవుటకు సెలవిమ్మనియడిగెను. నానకు కారణముం దెలియఁగోర మర్దనుఁడిట్లనియె. ,, మీరు మూర్ఛపోయి రెండేసి దినములీ ప్రకారముగా నున్న పక్షమున నాపనియేమి కావలయును? ఆకలిచేత దాహముచేత నేను చచ్చిపోనా! కావున నన్ను బోనిమ్ము." శిష్యుని బేలమాటలు విని గురు విట్లనియె ,, నీయిష్టము వచ్చినట్లు చేయవచ్చును. నీవు స్వగ్రామమునకుఁ బోయి సుఖించినను సంతోషమే నన్ను గనిపెట్టుకొనియున్నను సంతోషమే.

ఉండఁదలఁతువేని యాఁకలిచేత దప్పికచేత బాధపడవలసి యుండును. నానకుతో నున్నవారికి నానకుతోపాటు కష్టము లేగాని సుఖములు లభింపవు" మర్దనుఁడా పలుకులు విని యేమియుం బదులుచెప్పక యెటుచేయుటకుం దోఁచక సందిగ్ధమనస్కుఁడై యుండెను. అంతలో మర్దనుఁడు తన తమ్ముని విడిచి పోనదలంచుకొన్నాఁడని విని నానకి విచారమొంది మర్దనుని బిలిపించి పోవఁదలఁచిన కారణమడిగి తమ్ముని విడిచి పోవలదనియు సుల్తానుపురములో నున్నంతకాలము తనయింటనే రెండుపూఁటలు భుజియింప నలసిన దనియు సోదరుఁడా యూరు విడిచిపోవునప్పుడు వానివెంట బోవలసినదని యీ ప్రయాణమున కగు కర్చులన్నియు తానే యిచ్చుకొనబూనునని యుఁ జెప్పి యిప్పుడే రెండుబట్టలు నిరువది రూపాయలు వాని కిచ్చెను. అది పుచ్చుకొని మర్దనుఁడు వారు చెప్పినట్లు చేయుటకు వాగ్దానము చేసి మరల నానకు కడకుంబోయెను. మర్దనుఁడు కనబడక పోవుటచే నతడు స్వగ్రామమునకే బోయి యుండవచ్చునని నానకు తలఁచి వానిం జూచినతోడనే మరల నేలవచ్చితివని యడిగెను. మర్దనుఁడు నానకీదేవి తన్ను బిలిపించి చెప్పినమాటలన్నియు వానికెఱిగించెను. మర్దనుఁడు తన సోదరివద్దనుంచి వస్త్రములు గ్రహింపవచ్చునే కాని ధనము స్వీకరించుట యనుచితమని తలంచి నానకు వానివద్దనున్న ధనముఁ దీసికొని సోదరివద్దకుఁ బోయి యామెధనమామె

కిచ్చెను. ఆమె దానిని బుచ్చుకొనుట కిష్టము లేనిదయ్యు ద మ్మునఁ డేమను కొనునోయను భయమున మరల గ్రహించి గృహస్థాశ్రమము స్వీకరించి తల్లి దండ్రులకు నాలు బిడ్డలకుఁద నకు బావకు నత్త వారికి నెప్పటియట్లు నేత్రానందము గలుగ జేయుచున్నని వానిని బ్రార్థించెను. ఎన్ని చెప్పినను నానకు తనతో గ్రొవ విడువనందున నానకీదేని తమ్మునిం జూచి " నాకు నిన్నుఁ జూడవలయునని బుద్ధి పుట్టినప్పుడు నేను నీకు వర్త మాన మంపెదను. నీవు తక్షణము వచ్చి నన్నుఁజూచి పోవల యు" నని కోరెను. నానకు సోదరి కోరికను దప్పక తీర్చుట కొప్పుకొనెను.

